

یازدهم عفو و اغماض در جرائم و تقصیرات مخفی

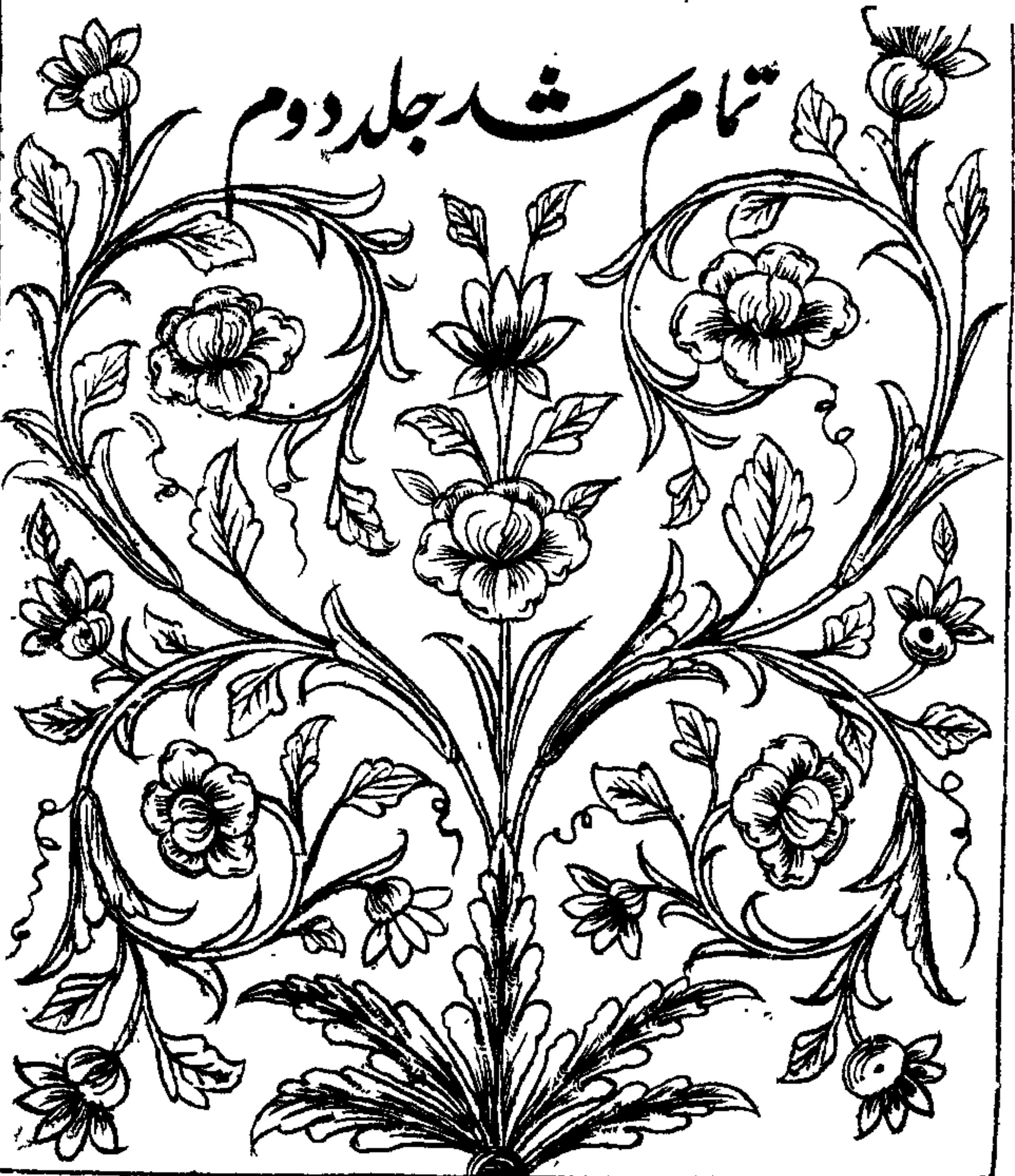
چه کمتر گنجه معصوم تواند بود آن ان بمقتضای دواست چند مرتبه است سهو و نسیان اگر چه جا و بر وقت جزا و سزا بجزا و سزا مشهور باشد کمتر گنجه است سیاست محفوظ و مصون تواند ماندیم است سراسر عباد است این پس و پشت در ازین چشم پوشیده باید گذشت و در جزا و سزا با کفالت و ابواب راجحه آن دیار بخودن و لحاظ مرتبه آبرو و سب هر فردی از افراد فرمودن چه مردم سیر مجا بهر چه مقدار باشند بان رویست سازند و وحشت نمی نمایند اما بر غیر آنها قیامت است خصوص اوضاع و قوالت عدالت پادشاهی اصحاب انگلیشی که دکلای انگلیشیان اند و صاحب مسامحه بر تبه او نهی نمازم ایشان و عدالت فصول و موسسه دار و عمر با انتظار آن باید کشید و تا انفضال قضا با هیچ نسی باید فهمید که چه می شود و چه خواهد گردید و پایان کار بچه خواهد انجامید و بچه چه کسی مدعا علیه خواه حق باشد و خواه غیر حق اگر وثیقه ضامن معتبر است که دو برابر دعوای زرداشته باشد داخل نکند بچاره حق نماند معتد می شود و اگر ضامن بهم نرسید و معامله صورت انفضال یا تسکین نیافت باید تا دو از ده سال اگر تقصیر دارد و اگر ندارد معتد باشد و براس ترجمه عراقی هر چه قدر حروف که بزبان انگلیشی ترجمه کرده شود چه قدر اثرش میسر جم باید داد و با وجود این عسرت و پریشانی که مردم سهند و ستانی رالاق است باید یک ماه را بجزا حاضر حاکم عدالت کلکته بنا بر جواری عوی خواه حق باشد و خواه باطل یا فقط بر آگوسته یا همین قدر علت که معامله موجود است که را یکبار شنیده یا بر صورت بران اطلاق و او را اگر چه گواه هم نباشد باید اهل و عیال خود را در ابتلا فقر و ناداری گذارند در آن مکان بد آب و هوای دور و دور تار سید در آنجا اگر موسم عدالت نماند یا حاکم عدالت خود بر کتیل تبدیل هوا بجا سدی دیگر رود باید بے موجب نایق ما هم در آنجا بگذرانند و دیگر انواع بلایا و محن دارد که کسی در اینجا با گاسه ندیده و نشنیده شاید عمر با هم اگر بگذرد اطلاع بران صنوا بطر متغیر است با این احوال باید دانست که به نصیبتی با داشته خواهد بود در آن بلاها مبتلا گشتن و از ابل و عیال و اطمان مالوفه کنار گرفتن و پایان کار خود که بجا خواهد انجامید در نیافتن اما ذنا الله تعالی و جمع عباد و من ذلک الشرور و الاوقات انه بحسب الدعوت

دوازدهم اعتماد بر اظهار عمل و فعل معین فرمودن

خصوصاً گنجه کسب از دست آنها یا شرکای آنها نمانند و شکایتی داشته باشد خاصه در امور عظیمه مثل قتل و خون یا عرض و ناموس یا مقدمه مال بسیار چه درین صورت امکان ندارد که مظلوم بداد خود رسد و حق بحد امانت گردد و باید گورنر با و و ارباب گنجه و حکام اضلاع پیش هر که ستم سیده حاضر گرد و کار با سعه راپس افکنده بگی همت متوجه استماع مقالات او گردد و بغور و تحقیقات حکایت بدست و مدعا علیه پروا ختم رفاست و فریاد رسته و داد و دسب مظلوم حیا و منظور دارد و وسیع بلوغ در کشف اسرار و استنای نماید و بعد تحقیق و تنقیح علی سبب علیه و ن آنکه بایک الفت و یاد دیگر بکلفت باشد انفضال داده احقاق حق قریب و اقتروست التوفیق سده شیراز است معیت مراد انصیبت بود گفتیم و اولت با خدا کردیم و ختم و ایضا که گرنیاید بگوش رغبت کس بر رسولان بلوغ باشد پس در ما یلینا الالبیح الحمد لله علی الاله و لشکر علی نعمانه کما یلیق بکرمه و کبریا که این نامه نامه و صحیفه گراسه بدستیار سخته کمنشور اللسان ابن عاجزیمه ترفیضات سنی غلام حسین بن بهایت علی خان بن سید علیم امیر بن سید فیض الله الطبا طبیب است الحسنی عفا الله عنهم بالنبی والوس

والله المصومين سادة دقة و سلام عليهم اجمعين صورت انجام و نظار تمام یافت اگر چات سست بنیان بون الله الملك
 المنان و قاناید عمه حالات و وقایع عهد امیر شاه و احمد شاه و عالمگیر شاه و سوارخ عهد پسرش شاه عالم پادشاه از اینها
 سست بیت و سوم محمد شاه مطابق سنده کینزار و کیعد و پنجاه و سوم پسر سکه بنو سکه صلی الله علیه و اله بزبان قلم داده آید
 الا عانه و الترفیق انه خیر ارحم و شفیع تم الکلام نه هذا المقام لیم الا حدت و عشرین من الحرم سنی سته خمس و تسعین من الهی
 الثانیة بعد الالف من الهجرة المقدسة صاحبها اسلام و حقیه *

تمام شد جلد دوم

حمد و ثنا کے پادشاہ علی الاطلاق و شکر و سپاس خالق انفس و افاق جل جلالہ را صومعہ داران عرصہ افلاک و گرشہ نشینان
 زاویہ خاک طبقات مختلفہ و السہ نشینی بانہراران زبان ہواستانند و گدایان بارگاہ کرمش از طبقات اہم لغیوضات آسمانی و تائید
 نہانی خسروان جهان و سلاطین دوران راتگ بخش و مملکت ستان و درو و نامعد و وصلوات غیر محدود و شمار آستان ملک
 اشیان صاحب تخیر افلاک میر جاگیر عرش سریر قلم کشا کے افلاک فرمان فرما کے کشور املاک سرفراز کوئین عاریج معارج
 قرب قاب تو سین نامخ ادیان و ملل خلیفہ خدا سے غر و جل سید الانبیاء و الرسل مبعوث علی لکل بیت محمد کہ لولاک و ثنا
 اوست و جان جلمہ ہون احسان اوست و علی اللہ علیہ و علی آلہ الذین و رثوا منزلتہ بالاستحقاق و وجب طاعتہم علی
 الامم فی الافاق اذہب اللہ عنہم احسن طہریم تطہیر اویسہ لہم ہدایۃ الخلق و امارۃ تیسیر آما لہم لہم سیرا بیضا منیا کے
 مستحبران آثار و تفحصیان اخبار مخفیہ نامد کہ در کتاب سیر المتاخرین لمن الثامن عشرۃ الی خمس و عین من ہدایۃ انسانیتہ لبدلان
 کہ این اقل الخلیفہ بل لاشئ فی الحقیقہ غلام حسین بن ہدایت علی خان بن اسید علیم اشتر بن اسید فیض اللہ الحسنی الطباطبایا
 عفا اللہ عنہم بعفوہ و رحمۃ متعدد سے تحریر آن گشتہ و احوال عہد پادشاہ مغفرت پناہ محمد شاہ اہا سال بسیت و دوم عہد او
 مطابق سنہ یکزار و یکصد و پنجاہ و دو ہجری سے بنو سے در ان کتاب نوشتہ بعد از ان احوال بنگالہ و عظیم آباد و راجا ہجرت سوم
 آنجا با سلسل بزبان قلم دادہ با انجام رسانید تہ احوال زمان زندگانی پادشاہ مذکور و سلاطین از منہ ما بعدش موجود نمودہ
 گشتہ و دفتر دیگر آریستہ آری بنا بر الیاس سے وعدہ و آد اکہم شروع ہجری آن نمودہ از وہب سے منت و بخشندہ بی منت
 مامول و سنول بہت کہ این اجراء و اوراق را صورت انتظام و القیام و آفازش را پیرایہ انجام و اختتام مکرمت فرماید و زبان
 چاتمہ کسور البلسان ابن فقیر قاصر البیان سیر القصیر را از زلل خطیات تحریر فیضانت فرمودہ پذیرا سے انوار انظار گرداند علی

شقی قدیر و بالا جاہتہ جدیدہ

ذکر معا و دست آصفیہ نظام الملک کہ باز روگے وہمانہ شکار پر آمدہ بود بشاہ جہان آباد
و ملازمت پادشاہ نمودن و بخوشنود سے خصت شدن و رفتن بہت دکن و بعض سواح بار دیگر

روز پنجشنبہ سقندریہ حرم الحرام سنہ یکہزار و یکصد و پنجاہ و سہ ہجری سے نظام الملک کہ بہانہ شکار و آزر دے غاغر داخل خیام گردیدہ
و نواح شاہ جہان آباد چند فرسخ اراضی عبث عبث ست پیرو بعد رفتن عمدتہ الملک امیر خان بصوبہ الہ آباد و نواح شاہ جہان
گردیدہ ملازمت پادشاہ نمود بعد ماہ سے چند شتو کہ سپہ سالار نظام الدولہ ناصر خلیفہ باغوا سے سفالگان سبک برسلک
لبنے و خود سہلے پیوودہ سہرا از اطاعت باز رو آصفیہ ناچار گشتہ تا بر اصلاح حال او روز دوشنبہ چار دہم جمادی الاول
در سنہ مذکورہ از محمد شاہ رخصت گرفت و غازیہ الدین خان فیروز خلیفہ خود را خلعت نیابت امیر الامرا سے دہانیدہ
و پوشانیدہ عازم دکن گردید و تانہ دہ ماہ فیما بین سواجاب و سوال و نصح و معاذیر گذشتہ آخر الامر ضرورت و ناچار سے
بیتیم چار دے الاول سنہ یک ہزار و یک صد و پنجاہ و چار ہجری سے در سواد اوزنگ آباد بجانب غربے بلدہ مذکورہ باہر روچہ
خنگ واقع شد و ناصر خلیفہ مہر و گشتہ بہت پدرا سیر آمدہ

ذکر حلت موتمن الدولہ محمد اسحق خان بہادر و چون عیشدن خدمت خالصہ شریفہ لعل محمد خان کشمیری محل سواج

بعد رفتن عمدتہ الملک بر صوبہ الہ آباد تقرب موتمن الدولہ محمد اسحق خان باوج آسمان رسیدہ محبوب ترین امرا پیش پادشاہ و کلمتہ ای
کہ در بارہ اعتقاد الدولہ و آصفت جاہ گفتہ بودند اینہا ہم اغراض قابلہ و خدمت دیوانی خالصہ شریفہ با و مرجوع گشتہ چندین ہزار
سوار در سالہ اول ملازم سرکار پادشاہ بودند بدین غایت کہ آخر حروف نامش بود و اعتبار سے کہ پادشاہ را بر او بود ہر سچ امیر
نداشت چون اوج اقتدار او بہایت رسید دست قنار روز نامچہ عمرش در نور دید ہنور سے چند در بینی او بہر سیدہ درم و
آماس سے نمود و پنج و شش روز تہی عارض گشت ناگهان روز دوشنبہ دوم ماہ صفر سنہ مذکورہ جان فاسے را دوا غی گفتہ
بر حمت الکی پوست و روز شنبہ ششم ماہ مذکور خدمت دیوانی خالصہ شریفہ لعل محمد خان کشمیر سے اختصاص یافتہ
بویا سے خلعت شش پارچہ سرافراز سے یافت و روز جمعہ نهم ماہ مذکور ہر سچ محمد اسحق خان مرحوم ملازمت محمد شاہ نمودہ لعل
خلعت اتھن مہربانی بسیار استمال شدند میرزا محمد علی کلان او بظاہر پدرا محمد اسحق خان بہادر ملقب و آخر مورد عنایات پادشاہ
زیادہ از پدرا گردید و بخت پادشاہ با او بجائی رسید کہ سے گفت اگر محمد اسحق خان میرزا محمد رانمی داشت نمیدانم چہ طور زندگی میکرد
و پدرا میرزا محمد اسحق خان را بطور سلاطین در حد طفولتیش بر تخت پیش رو سے خود خلاف ضابطہ سلطنت می نشاند
و بہر دو پدرا دیگر موتمن الدولہ اسحق خان نیز مغز و کرم بودہ اند و سلی میرزا علی خان و سوسے میرزا محمد علی سالار خلیفہ بہرین
ماہ یازدہم صفر با سچے را و مرہٹہ بازار بدست در گذشت و روز شنبہ نام ربیع الاول سنہ مذکورہ خلعت صوبہ و آرا مالوہ لعل محمد
خلیفہ الدولہ شوہر خواہر اعما و الدولہ باستمال با سچے را و مرہٹہ عنایت شد و او از تیز رو سے آکہ داشت قبول نمود و نقل مکان
ہم کرد اما کاسے از پیش نبرد چمن تر دے از موسوع نگشتہ و روز یکشنبہ بہت و چارم ربیع الاول سال مذکور خلعت چار
پارچہ بہت فوجدار سے تپالہ بہت دلیر خان مع شمشیر عنایت شد و روز شنبہ سوم ربیع الثانی نے خان مرحوم خانہ کوچ

از شہر شام آباد بیرون رفت و تباریخ بیت و چہارم مذکور خلعت مہربانی و استقلال خدمت فوجدار سے دو آہ بجانی خان
 در اسنے پذیرا ہونے میں الملک لہر اعتماد الدولہ قمر الدین خان عنایت شد و ہمدین سال روز شنبہ ہشتم جمادی الاول انتظام لہر
 لہر گلان اعتماد الدولہ بوقت صوبہ خود دار الخیر حمیر کہ با انتقال مظفر خان برادر خان دوران امیر الامرا بعد سانچہ نادری شہ سے یافتہ
 ہو و خدمت شد و روز و شنبہ چہارم ہم ماہ مذکور مصفا الدولہ لہر امیر الامرا خان دوران مصفا الدولہ ہزاری منصب اضافہ
 یافتہ ہفت ہزار سے شد و ہمدین سال شاد سے کتھارے میر قمر الدین خان لہر اعتماد الدولہ با دختر مظفر خان برادر خان دوران
 شب شنبہ بیت و سوم رجب شادی کتھارے انتظام الدولہ لہر گلان اعتماد الدولہ با دختر امیر الامرا خان دوران شب و شنبہ غزوہ ماہ
 مبارک رمضان اجل آمد و روز شنبہ سوم محرم الحرام شروع سال پنجاہ و چہارم از ماہ دوازہم ہجری سے نبوسے صلی اللہ علیہ و
 اللہ نوروز شد *

ذکر سوانح سال پنجاہ و چہارم از ماہ دوازہم ہجری سے *

شب شنبہ بیت و چہارم شعبان سنہ مذکورہ دختر سے از بلین صاحبہ محل درخانہ محمد شاہ متولد گشت و این صاحبہ محل
 دختر صفیہ سلطان بگم خاں ملکہ زمانے خواہر زادہ سادات خان ذوالفقار خنگ است کہ محمد شاہ بتشوق اور العقد از دواج
 خود آورده بود چون عظیم القدر خان انتظام صوبہ مالوہ و انتزاع آن از دست مرشد متوالست موروثی تھارے پادشاہ گشتہ
 از نظرش افتاد خیرہ سر بیاسے بسیار داشت ازین جہت اعتماد الدولہ وزیر ہم کہ برادر زن او و دیگر قرابتہا داشت از روی بود
 ناگمان باقتضای تنگ طرفے با از پادشاہ اظہار از روی گنمودہ از حوسلے طے مردان خان مرحوم کہ در انجلسے ماند بے اذن
 و خدمت کوچ نمودہ در چار بلع وزیر نقل مکان کرد پادشاہ برا و غصنیاک گشتہ از منصب صدارت معزول فرمود و ہشتر تہ اندھا
 صدر سابق منصب مذکور عنایت نمود و خدمت دار صغی گرزداران باغرخان و فوجدار سے سہارن پور بختی الدین خان
 عنایت شد و غرخان وغیرہ رسالداران پادشاہ سے بنا بر حراست عظیم القدر خان مقرر گشتہ گرد و سپر آموزش اقامت گزیدہ
 پاسدارش سے کردند آخر بچشمش ہفت روزہ است کشیدہ بخانہ خود مساوت نمود ملازمان خود را بر طرف نمود و منروی
 شد و در ہمین سال بعد عید الفصحی ستارہ ذوق ب بقدر یک گز از سمت رئیس مائل بجنوب در برج کجا نمودار گشتہ ہر روز مرنی می
 کہ بطرف شمال سے رود و قریب یک ماہ ماندہ بعد ایام عاشورا بعد دم شد و روز چہار شنبہ نیز دم محرم الحرام شروع سال
 پنجاہ و پنجم از ماہ دوازہم ہجری سے نبوسے صلی اللہ علیہ وسلم نوروز شد *

ذکر سوانح سال پنجاہ و پنجم از ماہ دوازہم ہجری سے

روز شنبہ بانزد ہم جامہ سے الاخر سے سنہ مذکورہ قاسمہ الہ نشاہ تلج محمود خان انتقال نمود و روز جمعہ بیت و سوم ماہ و
 سال مذکور خدمت قضا بمراد الدین خان مفتی مرجع و خان مذکور ببطاسے خلعت خدمت مسطورہ میگز گشت و روز یک شنبہ
 دوم جیسال مذکور شریعہ افتد خان صدر الصدور لہر حلیہ فرخ سیر سے انتقال نمود و در ہمین ماہ و سال قرآن عظیمین در آخر
 بیج اسد و فخریج جدید کہ بیجے را بعد سے سنگہ کجا بہ و اہتمام میرزا خیر اللہ شیخ محمد عابد مہندس و بعد محمد شاہ پیرانیہ آغاز و
 انجام یافتہ و در اول سنبہ موافق زیج الیغ بیگ شد و روز شنبہ ہفتہم سوال المکرم سال مذکور با عظیم القدر خان بے اذن و اطلاع

قدیر پادشاه از خانه خود گریخته قاصد لاهور گشت و بهان روز بر اسب تعاقب گرفته آوردنش سپران عثم و الدوله وزیر و جبار قلی
 میگیا ششم سردار سواران ملازم توپخانه پادشاه با دو هزار سوار و رساله کبابی را فواج دیگر متعین شدند و عظیم امیرخان ستمجال
 تمام قطع منازل نمود و در هشت روز لاهور رسید و زکریا خان ناظم لاهور که با عظیم امیرخان همبخت بود او را بجای خود بدلا برده
 نیل و اسب و دیگر لوازم عادت از سر نو آراسته داد و سپران وزیر و ملازمان پادشاه را ضیافتها نمود و بقصد است
 فرمود و عظیم امیرخان را حواله آنگاه کرد و خوشنود روانه حضور ساخت و آنها مع عظیم امیرخان روز پنجشنبه چهارم ذی الحجه سنه مذکور
 بشاه جهان آباد رسیدند و عظیم امیرخان در قلعه پادشاهیه بعد چند روز مقید گشت و در آخر شوال سال مذکور قرآن مجید
 درین سنه گردید و روز دوشنبه هفتم ذی القعدة الحرام سنه مذکوره پادشاه بتقریب سیر و شکار در باغ متصل قلعہ قلی
 و از بیستم ماه مذکور پادشاه را اثر مرض خناق و ذات الجنب که از پیشتر بود اشد شد و پذیرفته آماس در خارج بدن تضییق در چهار
 اکل و شرب و تنفس بهم رسیده تصدیق بسیار کشید و شب پنجشنبه بیستم فرود و زوچسپانید و صحت نایافته آخر شب یکشنبه سلخ
 ماه مذکور داخل قلعه گشته شفا یافت و روز پنجشنبه بیست و چهارم محرم الحرام شروع سال پنجاه و هشتم از ماه دوازدهم جمادی
 نبوی صلی الله علیه و سلم نوروز شد

ذکر سوانح سال پنجاه و هشتم از ماه دوازدهم هجرت مطابق سال بیست و هشتم جلوس محمد شاه

مغزو و شنبه بیستم جمادی الاول سنه مذکوره سعد الدین خان میرانش که خاندان پادشاهیه هم بود در حضور بر کورنش
 حاضر گشته آخر شب سه شنبه بیست و یکم ذی القعدة الحرام سنه مذکوره که بهان جهت عارض داشت لجام آخرت شتافت
 و روز جمعه دوازدهم ماه و سال مذکور حفیظ الدین خان لپرش اجلاس خلعت ماتمی و سجالی خدمات پدر مع اضافت نیز از منسوب
 و پسر لکه چهار دار سرافراز سے یافته پنجاه ارکے د میرانش و خاندان پادشاهیه شد و در ابتدا سے ماه رجب سال مذکور
 فرامین و شقہ با سے خاص شایسته بعدة الملک امیرخان بہادر و ابوالمنصور خان بہادر صفدر خجک و زکریا خان بہادر ناظم
 لاهور و ملتان و راجہ بخت سنگہ را مشور و راجہ دہیراج جے سنگہ سوانی و دیگر امر امتضمن طلب حضور شرف صدور یافت با صفہ
 ہم حکم آمدن بحضور رفت اما بنا بر ضعف پسرے و اسالیب در جاہ حکم ابے شمش صوبہ و کھن چون ضرورتے داعے نبود عذر
 خواستہ تیارہ و کم ہمت بر تخییر ملک کرنا ٹک سے اول قلعه تر چنپا پلے را محاصرہ نموده مفتوح کرد بعد از ان ملک ارکاٹ را
 از قوم نوابت انتزاع نمود و راجہ دہیراج جے سنگہ ہم شعبان کہ دسہرہ بود یا سیزدہم ماہ مذکور سے اختلاف الروایات فوت
 شد و سر راستے از رنجہا سے اور مع دو دوسہ خادمہ و پاتر با حیدر راجہ مذکور بستور زمین و ستم کہ عادت ہنود است سوختہ
 با مصطلح اہل ہند ستی شدند بفتح سین مہلہ و کسر ثا سے مثلثات فوقانی سے بیاسے زودہ

ذکر ورود عید الملک امیرخان بہادر و ابوالمنصور خان بہادر صفدر خجک در حضور

و آمدن میرزا پھلو سے پسر زکریا خان خواہر زادہ وزیر از لاهور * * *
 بعد ورود و شقہ با سے پادشاه سے صفدر خجک کہ از سابق دم اخلاص و اتحاد با عید الملک زودہ خود را از جملہ متوسلان
 آن والاد و دنان سے شمر و بناسے قبول و اتناع امر مذکور بر ایاد اشارہ عید الملک گذاشت عید الملک

و اتفاقاً اتفاق چنین معتد رسیده با خود در حضور ضروری صلح امور شمرده ترغیبات فراوان نمود و صفدر جنگ حسب الاشارة لوقته
 اقامت حضور در دست دیده در فکر سرانجام ضروریات افتاد و راجه نول را از آنجا که اولی در آنجا ملازم سرکار او و از آنجا که
 و حسن اخلاص با اعلی و بعد از آنکه رسید به بود به نیابت صوبه پنجون فرموده و چند روزی در آنجا حاضر اعمال و ملازمان سرکار
 و اسباب اسفار توقف نمود و بعد رسیدن به دار الخلافه شاه جهان آباد بعد از آنکه زمانه از ورود عمده الملک با و داد و عمده الملک
 در شرف رسیدن از صفدر جنگ از صوبه الہ آباد کوچیده روانه دار الخلافه گشت و رسید محمد خان ایرانی را که از قبل او حاکم کوچه و در
 شجاعت آیت بود بر صوبه نائب گذاشت و در یکشنبه سیت و نهم ماه مبارک رمضان از سال مذکور طرف مقابل قلعه مبارک که شایسته
 بر ساحل دریا سے جنار رسید و آخر روز دو شنبه غره شوال بزرگ وزیر الممالک اعتماد الدوله بهادر با استقبال عمده الملک آمد و
 هر دو امیر کبیر لیسوار سے یک فیل و فیل شهر شاه جهان آباد گردیده وقت شام عمده الملک بشرف کونش بادشاه و تقبیل قوام
 سر بر سلطنت مشرف و مفتخر گشت و در او اسط شعبان سال مذکور قیصر بھنگاب والدمرحوم در شروع شباب روزیکه ساعت
 صفدر جنگ از فیض آباد او ده بار او حضور مقرر بود و بلده مذکور که مرکز دولت صفدر جنگ بود رسید سمیع بیگ خان داروغه
 دیوان خانہ صفدر جنگ حسب الامر آقا سے خود با استقبال والدمرحوم مذکور را بلازمست صفدر جنگ برود و اظهار
 نموده چون فوج و سوار سے اوتیار و انتظار ساعت مختار بود ساعته در خانہ سمیع بیگ خان توقف فرمود و بعد ساعته عتی عبدالرحیم خان
 منجم پاشے آفتاب را در اصطراب دیده بصفدر جنگ اخبار نمود و صفدر جنگ سوار گشته داخل پیش خانہ خود که قریب مسافتی
 از آباد سے داشت گردید و بعد روز سے چند او اهل شهر رمضان المبارک کوچ فرمود و مع اهل خیال روانه دار الخلافه گشت
 و برب دریا سے گنگار سید ما بین قنوج و مکن پور که مزار شاه مدار است سه چار روز مقام نموده به بستان پل از کشتیها سے
 رکاب فرمان داد و بعد تیار سے پل راجه نول را تاک صوبه رامخص گردانیده خود عبور نمود و والد ترا فوج بار سے سرکار خیر آباد
 داده سہراہ راجه نول را کحضرت میگرد و سے گفت که شمار پنج سفر کشیدہ رسیدہ ای چند روز آسودہ اگر صحبت میان شما و نائب
 برار باشد خواہید ماند و الا بجنور ما خواہید آمد و بعد از رعیت راجه نول را کہ پسندیدہ سہراہ او رفت عید در نواح کول حال پسر
 آمد صفدر جنگ در آن روز مقام نموده مراسم عید که عبارت از رفتن بمصلی و استماع خطبہ است خیمہ از لشکر بنا حله بر پا کرد و تقسیم
 رسانید و بعد از آن طے منازل فرموده متقل به دار الخلافه رسید بخار محمد خان بہادر شیر جنگ پس سیادت خان بہادر و سوار
 بریان الملک کہ خالوزادہ صفدر جنگ و سہراہ خود امیر سے بود و سہراہ لچھی ناراین و کیل صفدر جنگ سے منزل پشیر با استقبال
 آمد و صفدر جنگ تبار سے کہ لین وقت فقیر نندکر آن نیست برب دریا سے جنار رسیدہ از جائیکه منزل بود و جدیدہ با کمال تحمل
 مع فوج مغلیہ و سہراہ ستانے گہر یک جوار فوش اسپ و خوش براق بود خصوص فوج معمل کہ لباس بدن از سترلات متلون
 و سازب سے نقرہ و اسپان و لایت داشتند بخار بہا سے افعال از تار معی و عوفہ با سے طلا سے و نقرہ و سہراہ نیشان فیلی در
 نهایت شکوہ با فوج ابوتہ کہ البتہ کم از وہ سہراہ سوار سخوام بود و محاذ سے قلعه باد فضا سے اول روز رسید اتفاقاً شب باران
 باریدہ ہوا صاف بود و صفدر جنگ موافق ضابطہ روبو سے برج مہمن دیوان حاص کہ طلا سے است و مثل خورشید سے درخشید
 از فیل فرود آمدہ سلام و ادب لیمات از بھ لعل آورد و لمحہ استنادہ بعد گرفتن عہدایا سے کل از قبیل طرہ و حامل کہ پادشاہ
 معصوب خواہ سراسر سے محلی فرستادہ بود باز سوار شدہ بہ فرود گاہ برگشت پادشاہ ہم از تاشا سے فوج و سوار سے سار کہ از
 برج مہمن سے نمود و محظوظ شد و آخر روز پنجشنبه یازدہم ماہ شوال سال مذکور کہ ساعت مختار ملازمت پادشاہ بود و نزدیکت قلعہ

در ریگستان آن طرف جناخیمه با سبب علییه دو درجه برپا گشت و صفدر خجک مع ذراج و اسباب حشم و تحمل خود بریل کشتیها که طلب
 بادشاه تبار بود عبور نموده در خیمه با سبب ایستاده خود نزول نمود و او عماد الدوله وزیر الممالک قمر المذخرین خان حسین بهادر نصرت خجک
 با استقبال او آید خیمه اول پر از ملازمان صفدر خجک بود و فرمان داد که ملازمانش در میدان خیمه برزین پوشها نشینند و خیمه را بر آس
 رفقا سبب وزیر خانی گذارند مردم وزیر اول آمده در آن خیمه اجتماع نمودند بعد از آن وزیر آمده در میان مردم خود تا سرحد و او را خیمه
 دیگر گذشت و در اینجا لوله توقف نموده سعد و سبب از مقر بان عمده مستعد را همراه گرفته اندرون رفت صفدر خجک نیز با سعد و سبب
 از عمده رفقا سبب خود که از آن جمله بود و او را مردم نشسته انتظار وزیر سبب کشید چون وزیر را دید از سبب برخواست و بیاضت
 سخن خیمه استقبال نموده با هم دیگر رسم سلام و معانقه بعمل آوردند و در خیمه بر یک سبب نشسته سبب محبت خنک طوطی و سبب خجک
 متعارفات عطر و پان و گذرانیدن خوانها سبب اقمشه و جواهر و اسبابان و اقبالی بعمل آمده وزیر مرخص شد که پیشتر رود و صفدر
 متعاقب او آید چون وزیر رفت صفدر خجک در سبب او بگردد و فر تمام سوار شده وقت شام ادراک سعادت کورنش پادشاه
 نموده در محل حویله دارا شکوه که از عهد برهان الملک بنیادیت پادشاه در قبضه داشت گردید آخر آهسته آهسته تمام لشکر و فوج
 او داخل شهر گردید عجب شهر سبب بود اگر چندین امر مثل صفدر خجک و عمده الملک و آصف جاہ آمده داخل شهر می شدند هیچ
 امتیاز قلمت کثرت مردم نمی شد و اکثر مقیمان شهر را معلوم نمی شد که که آمدند و کجا پنهان شدند و او را در هم باغ راجه
 سخت مل که دیوان خالصه شد و چندی سال قبل ازین مرده بود دیگر ای گرفته داخل شهر شد و روز پنجشنبه هجری ۱۰۸۰ سال مذکور
 شایسته و ارخان معروف بمیرزا پهلوسه سپهر کریم خان ناطم لاهور که اندک سفاک بیباک بود بنشینان آباد رسیده شروع جنور
 و کورنش پادشاه دریافت و روز پنجشنبه دوم ذی قعدة سال مذکور عبید الله خان سپرد و سبب میر حمله خدمت صدارت و عطا
 خلعت سرافراز سبب یافت و آخر روز شنبه چهارم ماه مذکور بنده علی خان خلعت غیرت خان نعمت اللہی الحسینی که خطاب جداور
 خود شیر افکن خان داشت همراه عمده الملک بهادر آمده شرفیاب ملازمت پادشاه و بنیادیت خلعت پنج پارچه پشمی از گردید مورد
 الطاف بسیار گشت و در همین سال و ماه شب دوشنبه تاریخ سیزدهم کحل شایسته از احمد میرزا آباد ختر سبب از احاد و مهابت
 لعل آمد و بدرین ماه از شب جمعیت و چهارم ستاره ذوزنبی اول بقدریم گز در میان آخر سراج حوت و اول محل ماهین کو کب
 سرة الفرس و جناح الفرس اول شب ظاهر شده ثالث شب ماند و قریب بیست و دو روز همین قسم کجا ماند و از میان هر دو
 کو کب در ظاهر بیرون مغرب اندک ماکل سبب سبب رفت و از شب جمعیت پانزدهم ذی الحجه ذنبش بقدر یک نیزه مرئی سبب شد
 عین تاره بسوسه مغرب و ذنب اول طرف مشرق و روشنی همیشه زیاده سبب شد و در آخر ذی الحجه معدوم شد و شب دوشنبه
 چهارم ذی الحجه شیخ سعد اقتدر دیوان تن و سه شنبه پنجم ماه و سال مذکور مهر پرورد روز پادشاه جده محمد شاه بنو
 فرار خواجہ قلب الدین بهرود فون شدند و بعد ازین اثنار و زبده شنبه پنجم ماه و سال مذکور خدمت صوبه دار سبب کجوات بنو
 برادر روشن الدوله تقویین یافت سبب سبب که مذکور چنانچه در دفتر دوم زبان قلم داده آمد از محل پادشاه بدر رفته از مدت
 چند سال در قبضه تصرف مرسته بود و کس صوبه دار سبب آنجا قبول نمی نمود محمد یار خان که از سبب از زاد با سبب ایران و سبب
 لسنق و شجاعت بود از خوف پادشاه و محنت رفاقتش بیستوه آمده هنگام ورود پادشاه مذکور در چند نغمه گشت و بعد معاود
 رفاقت صفدر خجک گردید و در ایام رفاقتش از بنارس تا خت زبده که مهابت خجک سبب بالاسیحه را و مرسته فرستاده بود و سبب
 بالاسیحه مع فوج بدرقه بهیبت خجک ناطم عظیم آباد و در سبب سبب منزل داشت بقدر سبب لشکر مذکور با سعد و سبب از سواران

مغلیه رسیده بود. بدگور از آنجا بازگرفت و بر بنی را مجروح و بعضی را مقتول ساخته به نارس برگشت چون صفدر جنگ از حرات
 او مطمئن نبود همیشه با او درنگ گرفت در زمان جهان آباد ترک رفاقتش نموده فخرالدوله را که تا سه داشت برگزیند و گویات برآید
 و اعیان آن داشت که دلاوران فوج مغلی را از ملازمان صفدر جنگ با خود گردیده و سامان به صورت بهر سائیده و صیبه را
 بغریب دست خود مغلوب و صوبه مذکوره را سحر سازد بعد از آن هر چه از بختش برآید لیل آورد چون فخرالدوله سے نموده سند
 و خلعت آید صوبه را بدست آورد فوج مغلی که در ملازمت صفدر جنگ آسایش یافته از ابتلا سے اطاعت و محنت و وفاقت
 نادر شاه برآمده بود و محمد یار خان را سے شناخت که شرازه ایست از آتش قهر و غضب نادر شاه و سپهر یون با او جهان جانکا
 لازم دارد از رفاقتش سرباز زده را سے به ترک ملازمت صفدر جنگ نشدگر قلیلی که با او دیرینه توسل و حقوق احسانش برگرد
 داشتند سهر اسپش گزیدند و محمد یار خان با همان قدر مردم فخرالدوله را سهر گزیده گویات شناخت و دست و پا سے زوایا
 قلمت مقدور و اتباع سپه لاسے اراده او صورت نگرفت و با فخرالدوله که هیچ محض بود صحبت او موافق نیفتاد بنا برین از رفاقتش
 منزجر و با وجود وطن خطر مازم خدمت نادر شاه گردید چون رسید نادر شاه گفت از لطیف من تیر سیده چرا باز آمد سے عمر صدا
 که کشته شدن از دست چون تو جو انمرد سے برزند که در میان نامردان مزخ شمرده رو بدر گاه آورده ام نادر شاه را عذر خوا
 او خوش آمده قلم عفو بر جریده زلالش کشید و بیکاریگی فارس با سهرات گردانید و فخرالدوله در غیبت او اسیر و دستگیر گردیده
 بعد از سه بسیار ایشا جهان آباد برگشت و منزند سے بود تا مرد و روز پنجشنبه سقیم ذمی آنچه هین سال باران بسیار دگرگ هم
 کم و بیش اکثر جاها بارید و برق و رعد شدت بود چنانچه اندرون قلعه در دیوان عام برق افتاده دو اسپ و دو کس هلاک
 و دو کس دیگر بیوش و کر شدند و روز دوشنبه بیست و نهم ماه مذکور بر سه لپشخ سعادت خلعت ماسے مرحمت شد

ذکر وقایع سال پنجاه و نهم هجری از زمانه دوازدهم هجری نبوی صلی الله علیه و آله و سلم مطابق نهمه بیست و نهم

روز شنبه غره محرم الحرام سنه یک هزار و یکصد و پنجاه و نهم هجری خلعت دیوانی تن لبید لهجید خان کشمیر سے از انتقال شیخ سعد
 عنایت شد و او همان روز در کپرس نشسته بر بعضی کاغذ با سے ضرور دستخط نمود و روز شنبه ششم ماه صفر نوروز شد و سهرین
 سال آصفیاء قلعه مالکنده با از توابع حیدرآباد محاصره نموده از دست مقرب خان دکنی بجزه تخفیر خود آورد و سهرین سال
 چون پادشاه راجپان اعتماد سے بر امر سے تورانیه بود و سعد الدین خان و لپشخ حنیط الدین خان از متبلمان آصفیاء
 اعتماد الدوله و سقیمم آنها بود حنیط الدین خان را از خدمت دارو ننگی تو سخانه که کار عمده و حراست جان و مال و ناموس شاه
 در ضمن کار مذکور است معزول نموده بصلاح عمده الملک روز یکشنبه سقیم صفا دل روز صفدر جنگ را عنایت خلعت شد
 میر آتشی سرفراز فرمود و نهایت لطف و مرحمت نموده اظهار توقعات و فاداد اسے حقوق نمکخوارگے از امیر مذکور بر زبان
 آورد و صفدر جنگ تشنه میر آتشی بقدرشان و شوکت خود در قلم آراسته ازان از قامت خود و قلعه مقرر فرمود و سهر کا خاطر
 و الدمروم چکله سنگنده از پادشاه گرفته و الد را بجنور پادشاه بنا برادر اک شرف کورش برد و خلعت خدمت مذکور دهنده پادشاه
 و فقیر و برادر فقیر نفعی علی خان در هین آوان مناصب مناسب خطا به اسے خانی یافت و چند ماه در خدمت والد گذرانیده
 در اواخر ماه مبارک رمضان خدمت صفدر جنگ آمده خدمت معاودت بطرف عظیم آباد گرفتیم چرا که از سیر قلم سلطنتی و
 جناب والد ماجده برادران و عم و خال هما سنجالوده با احترام الدوله زین الدین احمد خان بهادریه بیست جنگ ناظم طرده

مذکورہ ذمہ داری خلیفہ نیز قرابتی متحقق بود و او خلیفہ مہربان سے سب سے پہلے مرصع باہر دو برابر رعایت نمودہ باقی سال بعض تحت بیجا حکم کردہ بیجا مہربان دعا بنا علیہم آباد فرمودہ مرض گروید و غزہ ذی قعدہ سال مذکور فقیر با برادر و ہمراہیان تاج علیہم آباد سید در روز شنبہ دہم جمادی الاخری سال سطور آہل مدارالہمام مہاراجہ الشری سنگہ سوانی حلیت راجہ دہیرا جے سنگہ شونے ملازمت بادشاہ نمودہ لعل سے خلعت پنج پارچہ سہرا از سے یافت و روز یکشنبہ پانزدہم ماہ مذکور بنا بر تقریب تو نسبت پدر مہاراج مذکور کہ حسب الطلب بحضور آمدہ بود وہم بر سر آوردن او پیش بادشاہ بواسطت خود وزیر الممالک اعجاز الدہ لڑو یک سرافاق سے بچھیا اور فتنہ ساسے غتے نشستہ بمغرب ضیام خود برگشتہ و آخر روز مہاراجہ مذکور بچھیا وزیر سے حصول ملازمتش آمد و شب شنبہ میت و ہفتہ رعب ہمدین سال ہایون بخت برادر محمد فرخ سپہ سالار شان انتقال نمودہ دروازہ خراج علیہ الدین چستی بدیون گروید و روز یکشنبہ بست و ہفتہ شعبان ہمین سال فوجدار سے گوالیار لہجہ الملک بہادر از فقیر خضر خان صوبہ دار کثیر لصفدر خلیفہ بہادر از فقیر اسد الدولہ اسدیار خان بہادر انسان تخلص عنایت گروید و این اسدیار خان دست گرفتہ و لہر مہ آوردہ عمدۃ الملک بود وہم سے او بیچارہ منرو سے و محروم از تقریب بادشاہ شد و یک یک یا لاند بہر دو امیر سبھا حلیت مرمت گشت صفدر خلیفہ برادر خالوزاد خود شہر خلیفہ راجہ فوج از مغلیہ و ہندوستان بقدر حاجت برای بندوبست آنجا فرستاد و شہر خلیفہ در انجا رفتہ سر اسد را کہ مرد شجاع و کور کنش آنجا بود و بعد و پیمان دروغ مستمال کردہ طلبہ ہشت و بعد آمدن با او دعا کردہ مقدس گروید و سہل باقی در انجا ماندہ و تفریح نثر ہات آن بلکہ جنت نظیر نمودہ افراسیاب خان را کہ سیکہ ازرقا سے صفدر خلیفہ بود حسب الامر نیابت صوبہ مذکور گزارا شدہ فوج و معادوت بنا ہجان آباد نمودہ و آخر شب شنبہ ہفتہ ماہ مبارک رمضان سال مذکور خلیفہ امیر خاں کہ نزد سے در قلعہ پادشاہ سے مجوس بود رخت زندگانی بجا عالم آخرت کشید و با مشال و اقران خود ملحق گروید و دو سہ ساعت از روز مذکور برآمدہ نعش اوراد خانہ اش آوردند و اعتماد الدولہ بنا بر قرابت قریبہ انجا رفت ہجوم مردم بسیار در ان مکان کہ حبش افتادہ بود بنا بر آمدن وزیر و بداد اتفاقا ان مکان تہ خانہ ہشت بسبب کثرت بار مردم یا بنا بر سببی از اسباب خلیفہ سقف آن تہ خانہ فرو نشست و وزیر و اکثر مردم بنا بر تاخیر در آجان شان محفوظ ماندند و لاش اورا برودہ در جوار مزار شاہ نظام الدین شاہک سپردند و آخر ماہ ذہ قعدہ سال مذکور قران حسین در اول برج نیران و بنا بر رحمت بار دوم آخر ماہ صفدر سال پنجاہ و ہشتم از ماہ دو از دہم ہجر سے و ماہ سوم بنا بر استہانت آخر ماہ بیع الثانی پنجاہ و ہشتم از ماہ دو از دہم در آخر برج سنبل شد و ہشتم یا ہفتم ذی الحجہ سال مذکور سلطان اعجاز الدین پسر گلان مغل الدین فوت شد

ذکر سوانح سال پنجاہ و ہشتم از ماہ دو از دہم ہجر سے بنومی کہ سال بیست و ہشتم جلوس سنت

علی محمد خان روہیلہ کہ نام او بنا بر بعضی توہینات و منہاج احوال گشتہ شدن سپہ الدین ملیخان وغیر ان ساختہ در دہتر و دو مہر مذکور شد اگر چه پسر امیر و پروردہ افغانی بود و ہر بے او ہم کندک اما بہرہ از شجاعت و لیاقت سرور سے داشتہ و غفلت و آرام طلبی وزیر الممالک اعتماد الدولہ کارہا سے لہر و نوق گرفتہ با وجہ اقتدار رسید جمعی از احوال و سبب عروج او بجا راجہ قندار و اقبال آنکہ اول بطور جماعہ و از ان ملازم عمالی صوبہ پٹنہ را آباد و بلا دنوح آن بودہ لہذا نقشانے و نیکو خدمتیا مورا و اطاعت حکام و در ان دیار صاحب نام گرویدہ سے در ملازمت علیہ امیر خان وغیرہ الدین خان کہ از طرف اعتماد الدولہ صاحب اختیار

و حاکم باقتدار مراد آباد بودہ اندر مذکورہ منہ دو بر جہاد و چشم اول بعد گشتہ شدن سینف الدین علی خان معلوم برادر امیر الامرا
 حسین علی خان شہید مرحوم بنا بر اینکہ رو بہینہ مذکور یا عظیم اللہ خان در قتل سید مرحوم بر قاتل حاکم مراد آباد شریک بودہ و جلا
 نمودا فرود و روشناس در بر و صاحب منصب و جاگیر و حاکم بعض پرگنات آن دیار گردید چون صاحب غرم وارادہ بود بہر
 تقرب و تدبیر و تسخیر محاللات قرب جوار کوشیدہ بطور اجارہ از جاگیر داران آردم طلب و وزیر سید خیر بدست آوردہ اقتدار
 یافت و فرید الدین خان و عظمتہ امیر خان کہ از شجاعان زمان و حاکم باقتدار مراد آباد جاگیر وزیر بودہ اندر گذشتہ بعالم آخرت
 رفتند او بنام افغانی در زمرہ آنها وصلت نمودہ اکثرے از روساے فرقہ مذکورہ را با خود رفیق گردانید و افغانی فوج قندار
 کہ از صدقات افواج ایران آوارہ دشت اجبار بودند با شتمار افغان دوستی او جوق جوق پیش او رسیدہ ملازم گردیدند و
 علی محمد خان بلقب و ہیلہ در عوام شہرت گشت چون اقتدار فراوان یافت و سستی سلطنت و ففاق امر اکوون ہمت و انکس
 و ہستغراق وزیر در شرب بدام و صحبت قمر طلقان گل انعام بر صغیر او مرتجع گشت تہر و زیدہ سر از اطاعت و الگداری
 سرکار وزیر چند وزیر را جہ ہر نند را کہ از قوم روڑا بود نائب صورتہ مذکور گردانید و سبباً حرب از قبیل توپ و بانہا سہ
 بسیار دیگر یا محتاج از سرکار خود دادہ حکم بنکد اشتن فوج ہر قدر کہ خواہد در کار دادہ بانظام صویہ مذکورہ و محاللات
 قرب جوار و تینیہ و گوشال روہیلہ بد بر ستم و دیگر سرکشان ماسور فرمود را جہ ہر نند بہ محاللات متعلقہ خود رسیدہ و فوج اجبار
 ملازم گرفت بانسانان موفور در کمال غرور حکمرانی پیش گرفت روہیلہ مسطور و مقتناے شعور بیغامہا سہ اطاعت و اقیاد دادہ
 عذر تقصیرات و اندک تخفیفی در معاملات ذمہ خود سے خواست ہر نند نظر کثرت فوج و حکم وزیر و امید اعانت از ولتمتات
 اورا مطلق مئی پذیرفت و با او در مقام کاوش و فکر برانہ گفتن او از پنج وین بود روہیلہ مال بدین منوال دیدہ بار فقار و روسا
 قوم ہتشارہ نمود چون افغانہ اکثر صاحب جرأت و بی باک و در تحصیل زمینہا سہ و تسخیر ممالک چالا کہ سہ ہا شہر ہر نند را با خود
 در کمال غنا و عداوت دیدہ علی محمد خان را اشارہ بجنگ او نمودہ درین باب ہمہ ہمدستان شدند خان مرحوم مستعد محارہ
 گردیدہ لشکر آراست و بجنگ را جہ ہر نند بر فراست او نیز مہمیا می مدافعہ او گشت و از جا سہ خود جنبیدہ مقابل گردید چون ملا
 عسکرین قریب گشت و خدایان فاصلہ در میان نماند ہندوان کہ در نند حسن و قبح تاریخ بودہ تا شیرات اجرام عاوسے در عالم
 کون و فساد بلکہ در اعطاسے رستگار سہ و نجات آخرت برابر با خالق کائنات سید اندہ ہر نند بوجہ حکم بر ہمنان ہجم
 منتظر تاریخ موعود مختار گردید جنگ در تویق انداختہ و گرد و عسکر خود سکر لبتہ توپا چیدہ خواست کہ ایاہ معہ رتار رسید
 روز موعود بلطائف الحیل آمد و وقت سفر او رسل گذرانند روہیلہ برین جیلہ مستشعر گردیدہ چون ہر دو لشکر نزدیک بودہ اندیشی
 شہرت ملازمت و ملاقات با راجہ در صبح آن شب دادہ ہنگام سحر لشکر و سوار سہ خود آراست و ساسے از روز بر لندہ
 بر لشکر ہر نند کہ غافل بود ریخت دآن مرد کہ در پستش اصنام شتغال دشت ہر چند جزو رود لشکر افغان قریب سکر باور سانیند
 ہمین جواب بر زبانش بود کہ امروز تاریخ جنگ و سوار سہ مانیت تا فوج روہیلہ رزسکر در آمدہ نہ داز نہاد ہنود و جنودش
 بر آوردند و در پایان کالیہ کشین موقے رام کہ بحسن و جمال شہرت داشت با سہر و دسہ ہار مخلصان سوار شدہ راہ آخرت
 گرفت و ہر نند در پستش کاہ خود کہ نسبتہ بود بدون بر خاستن و گاسے برداشتن بر اثر سپردفت و علی محمد خان اسباب
 فراوان وفارت سہلے پایان بدست آمدہ فتح و کمال عظمت نہایت سہولت میگشت و اتمام الدولہ بے شرم و رنگ
 بتدارکش نپرداختہ زن خود شطہ پور سہ رامے لپہر کو چکش معین الملک کہ میر متوشہور بود و مہالہ فوتاد سہ علی محمد خان

کر میں نچھالی پچھان ہشتم

در عین دریا کہ شعلہ پور سے بر بجرہ بود یا سعد و دسے از طار زمان خود بسوار سے کشتی آمد ملازمت ہمگم دلپوش نمودہ مالگرا از س
 رسالہ را انفصال داد میگونی که با دختر اتخان مذکور نسبت معین الملک ہم مقرر شدہ بود اما از پنج وازدواج او جنبہ سے مستوجب نشد
 خلاصہ انان زبان سر اقتدار علی محمد خان کیوان رسیدہ مراد آباد پریشاد انولر و بدوان وین گذرہ و سنبعل امر و ہمد و غیرہ
 مالک آن قلعہ آہستہ آہستہ درید تفر نشن را در پرتوی سے چل پزار اتخان در وہیلہ ملازم رکالش گشتہ دوم از ترمذ و اقتدار از دو تہیکہ
 عمدۃ الملک صفدر جنگ بجنور رسیدہ مدار علیہ سلطنت گردیدند پادشاہ را بر مفاصد و جو واقفان مذکور متنبہ ساختہ و نا ای بر متنبہ
 و استیصال او نمودند پادشاہ نصیحت محاسن پذیرفتہ آخر شب شنبہ ساعتی قبل از طلوع آفتاب بسیت و چارم محرم ابوہرم سال
 مذکور بطالع ولو بدیعہ گوشمال اتخان مسطور اعلام نصحت بر افراشتہ در باغ لوسے نقل مکان نمود و بعد انقضا سے سیزدہ روز
 از اینجا کوچیدہ بردیا سے بیٹن و از اینجا مداسنہ نزول اجلال فرمود و روز جمعہ بسیت دوم صفرسادات اتخان
 بہادر و الفکار جنگ خالوسے ملکہ زمانے را بصوبہ دار سے و قلعہ دار سے دار الخلافہ شاہجہان آباد و سرفراز نمودہ و بعد سے
 کاتبی ملبوس خاص کہ در ان وقت پادشاہ پوشیدہ بود و عنایت شمشیر اخقاص بخشید و خان مرقوم آخر روز از لشکر کوچیدہ
 شنبہ متصل بشاہجہان آباد رسیدہ روز شنبہ بسیت و سوم ماہ مذکور داخل شہر و روز شنبہ بسیت و ششم داخل قلعہ
 مبارکہ گردید و بکار خود شنبہ اول و زید و پادشاہ اول ماہ ربیع الثانی در سبزل در او آخرش بقصبہ بدوان رسید علی محمد خان
 تاب تک پادشاہی در خود ندیدہ قلعہ بن گذرہ تحسن جہت و افواج پادشاہ سے قلعہ را محاصرہ نمودہ منتظر فرمان بود قائم الدولہ
 قائم خان بہادر قائم جنگ حلف محمد خان بہادر صفدر جنگ بنگش از دار الملک خود فرخ آباد مع فوج بسیار در لشکر پادشاہی
 رسیدہ بواسطت وزیر محبول کولیش پادشاہ منتظر گردید و راجہ نول را نائب صوبہ اودہ کہ ملازم صفدر جنگ بود با فواج
 و اسباب عالیہ حسب الطلب آقا سے خود نیز در رسید چون در میان لشکر شاستہ و راجہ نول را قائم نگرہ بود و جمال
 سے رفت کہ علی محمد خان چون دشمن حقیقی خود صفدر جنگ را سے داند و وزیر ہم با او نفاق و ہشتہ شکست رونق کار با
 صفدر جنگ سے خواہد میا و اینکام جمہور راجہ نول را سے کہ لغزورت نزدیک قلعہ خواہد آمد اتخان مرقوم راجہ مذکور را تنہا یافتہ
 در ان طرف قلعہ با او محاربت کند و چشم زخمی بر راجہ نول را رسیدہ موجب ہن صفدر جنگ گردیدند صفدر جنگ از پادشاہ استیذان
 نمودہ با فوج خود با استقبال راجہ نول را منت دا و را ہمراہ خود گرفتہ در کمال کرد و فر از عین لشکر وزیر بشکر گاہ خود رفت و راجہ
 نول را را ہماہمیت پادشاہ رسانیدہ انواع عطایا برای خاطر دلش و آبرو سے خود با و دہانید القصبہ چون وزیر بکارت
 تخیر نفاق و زیدہ یا انتمہ ترمذی کہ علی محمد خان با وزیر نمودہ بود طرف او را علی الرغم عمدۃ الملک صفدر جنگ گرفتہ در باطن تقویت
 او سے نمودہ و امیر مذکور ہم روہیلہ را با اختیار او گذارشتہ اجتناب از اسکار اصلاح شہر دند وزیر و اسطہ عفو تقصیرات اتخان
 مذکور گشتہ آخر روز جمعہ سوم ماہ سے الاول سنہ یکہزار و یکصد و پچاہ و ہشت ہجرت سے دستا سے اورا بدستمالی پیچیدہ ہلا
 پادشاہ ہمراہ خود آورد و پادشاہ با ستر خاک و زیم ہمگم کردن دستا او بوزیر دادہ فرمود کہ این را حوالہ شما فرمودیم و مردم ہر کہ ضبطی
 اموال و حساب قلعہ ماورگشتہ و غیرہ غلات کہ برای خرج سپاہ فراہم کردہ بود بسیار بست آمد و بعضی توہیاسے کو چک و نقد و غیر
 غیر غلو و ہند ضرب نوپ و دیگر سبب بنو و کر قلیلی کہ نزد قائم خان امانت داشتہ بود دغا ہر گشتہ و دخل ہر کار پادشاہ سے گردید و روز
 شنبہ چارم ماہ مذکور پیش خیمہ بطرف شاہجہان آباد روانہ شد و پادشاہ مر حبت نمود راجہ نول را و قائم خان بنگش ہر گشتہ
 بجا ہاسے خود رفتند پادشاہ ہم عنان فتح و ظفر اول روز پنجشنبہ غرہ ماہ سے الاخر سے سال مذکور بطالع آخر برج ہند ذال

شاہ جهان آباد گردید

ذکر فوت بعض امراء در سال مذکور و بعض سوانح دیگر

در آقرام محرم نوزدش علی خان مرحوم برحمت حق رفته در آستان قدم شریف مدنون گردید و در پنجشنبه چاردهم صفر اشرف خان
 سپهر کلان امیر الامراء مصاصم الدوله فاندوران انتقال نموده در مقبره پدر مدنون شد و در یکشنبه هفتم ماه صفر نوزدهم روز شد و نصف
 اخیار ماه ربیع الاول سال مذکور رسد الدوله اسد یار خان مرحوم انسان تخلص برحمت الہی رخت و لغش او را با کبر آباد که مولد و موطن
 او و آبایش بود برده بنجاک سپردند و نیکو کار بهوش یاریو و بیاد سے علوم آشنا طبع موزون داشت و شعر بقدر مرتبه خود خوب
 می گفت و سبکگیر سے عمدتہ الملک او و جعفر علی خان که این عزیزیم ازین قبیل و باوالد مرحوم بسیار آشنا بود و موتمن الدوله محمد حق خان
 و یک شخص دیگر که این وقت نام او در خاطر نمانده ملازمت پادشاه نموده او و اسحق خان در اول روز ملازمت پنجہزار سے و دو شخص
 دیگر چارہزار سے شدند جعفر علی خان رفاقت عمدتہ الملک گردید و ترسے دیگر ذکر دو اسحق خان با سمان تقرب پادشاه و اقتدار
 رسید و ذکرش گذشت و اسد یار خان ہم نامی مرتبه او و شش ہزار سے منصب و باسد الدوله مخاطب صاحب باہمی و مرتب
 گردید و رسالہ او پنجہزار سوار باغ شمشیر ملازم پادشاه شد آخر عمدتہ الملک بہ کینہ آنکہ چراشل جعفر علی خان و دیگر ملازمانش
 در کاب نماند بعد عود از آلہ آباد و گرم نمودن صحبت با پادشاه مزاج محمد شاہ را از و منحرف ساختہ رسالہ شمشیر داغ بر طرف کنایند
 و با وجود خوبہا سے بسیار ازین حرکت مطعون خلایق گردید و حالات خوش از اسد الدوله بگوش رسیدہ و بہ ثبوت پیوستہ از آنکہ
 یکی آنکہ حاج کہ عبارت از چوبدار است یکصد و چهل نفر ملازم بودہ اند و ہر روز ہفتاد کس ہمہ وقت بنوبت بر در دولت سرا سے
 او حاضر سے بودند باین طور کہ یک و زک جماعہ دارا جماعہ مذکورہ و روز دیگر جماعہ دار دیگر با وجود این حال جماعہ مذکورہ از رحمت
 مرحوم و شعور و خوفناکہ در حضور امراء مقتدر و امر آخیر مقتدر این زمانہ سے نمانید ممنوع بودہ اند و فقط بر انام و دفع ملام
 کہ مرحوم حمل برداشت و بخل او نہانید لازم داشت و با پنجہزار چند در مرتبہ ازین از بودند سلوک مصاحبانہ و برادرانہ سے نمود
 و ہر صورت مردم از او خوشنود بودہ اند رب اعفر لہ و رحمہ این دور با سع از نتائج طبع او بیاد بودت بقادر با سع
 کہ با صنم شفیق بہا بیزلیت کہ تنہا بے رفیق سے با بیزلیت انسان امین بزم جا سے شکر و گلہ نیست کہ چند بہر طریق بہا بیز
 لیت و ولہ الضیاء کہ قصہ شیخ و شاب با بید گفتن کہ شکوہ نان و آب با بید گفتن انسان تا مرگ گفتگو نماند است
 انسانہ براسے خواب با بید گفتن و روز دوشنبہ نوزدیم جماد سے الاخر سے سنہ مذکورہ خبر رسید کہ در او دہم ماہ مرحوم ہر روز و شب
 ذکر یا خان ناظم لاہور ازین سرا غرور رخت بہت ہی بر لیت و وزیر کہ برادر زن زکریا خان بود این خبر را شہرت ندادہ میر سید علی خان
 سپہر کلان زکریا خان را کہ خواہر زادہ وزیر و دامادش ہم بود در ظاہر بہ بہانہ دیدن پدرش آخر جان روز از پادشاہ رخصت نہانید
 و اور روز شنبہ بیستم ماہ مذکور اول صبح کو حیدہ بیضاج استیصال بلاہور شتافتہ بیجا سے پدر شکر گشت و بیست و دوم خبر مذکور
 مشہور شدہ وزیر در ماتم نشست و بعد انقضائے رسوم تعزیت زور و شنبہ بیست و ششم بحضور پادشاہ رفت و آخر جان روز
 غلام محی الوبین خان صاحب خدمت بیوات فلعت رخصت بنا بر ضبط اموال زکریا خان یافتہ بلاہور رفت و روز دوشنبہ
 نم شعبان سال مرحوم الصدقہ فلعت صوبہ دار لاہور و دلتان از انتقال زکریا خان بوزیر الممالک اعتماد الدولہ مرحمت شد و او
 نیابت صوبہ ہاسے مذکور بہ سپہان زکریا خان خواہر زادہ ہاسے خود تفویض نمود آخر میان ہر دو برادر خصوصت انجامید ہ

و بحال اتفاق دیز رو سا زایشی از بام خانہ خود افتادہ بنیدرانش پیچیدہ و صدمہ عظیمہ بادرسیدہ مدت ہفتہ ہشت ماہ حساب
 در اس گردیدہ بعد یافتن است ہم طاقت آمد وقت در بارہ استادن بجنور پادشاہ در خود کتر یافتہ خویشمن رامان در وید و سپران
 را روز شمارتات، نسبتہ جواب رسوال کارہ سے خود را بلاحتہ تقرب پادشاہ بعتہ الملک سپردہ فارغ اہمال در خانہ نشست گاہا
 بعد ناخسے کہ بر بارہ سے آمد بنا بر قلت طاقت استادن سہل زیانہ حاضر بودہ زلفت سے شد و صفر خبگ خود نمنس عمد الملک
 و گو ایش بود بنا بر مقدمات مذکورہ اقتدار عمدتہ الملک بہ باج فلک و وار رسید چون اندک تیز مغز پیدا اشت و پادشاہ
 از ابتدا نسبت بدلہ سنجی اورا میسر بود و تقریر سخن پاس اوسے کہ امر را با ملوک باید بعل نبی آورد درینو لا کہ افراط اقتدار بہر سانید بیشتر
 از بیشتر مینا کہیاسے نمود و در انجلاح مطالب و پذیرایے ملتہات خود ابرا مہا نمودہ مبالغہ را از حد بدر سے برد و بجم الدولہ
 سہم اسحق خان بہادر و برادرش را با آنکہ شمول عنایت پادشاہ در بارہ آنا برابر بلطین میدہست اما بمقتضا آنکہ پادشاہ
 دست گرفتہ او بود و نیطر کم سے دید ہمیشہ شاہ سہر افزایش قدر اسحق خان د اقتدار و حمایت و حرست او و اخلاص و صلحت خواہر
 اسحق خان بانجلاح الدولہ جلال الدین حیدر خان بہادر خبگ پرمغز خبگ مقرر نمودہ عمدتہ الملک را از طرف خود برہے
 سرانجام باب شاد سے اختیار الی آخرتہ کہ مقرر ساخت و صفر خبگ این شاد سے برادر کمال زینت و عنایت گرفتہ ہم از
 خود خوشنود سے خود ہم براسے استرنا سے خاطر پادشاہ نمود از بہ سبب شاد سے مذکور تیار سے یکہزار و چند صد سہوی
 نقرہ بود کہ در سابق سخنانہ عمود سہرستانہ تنہا سہب سے کتر از صد روپیہ نخواستہ بود عمدتہ الملک یکہزار از پادشاہ رخصت گرفتہ
 بلقاقت سلاطین مقتیدہ و سید گدہ رفتہ اکثر سے را دیدنیکہ احتمالات بہر سانید ہر جب بدخنگے مردم مخصوص بدخواہان عمد الملک
 گردید و بہر صورت مزاج پادشاہ را آخرتہ اخلاف تمام از طرف عمدتہ الملک بہر سانید بہ خواہے اور دروش رسوخ یافت ادا
 در اطہار آن نامذہ مذہبہ بہا ایسے گذرانید تا آنکہ عمدتہ الملک روز سے اطہار بعض مقدمات با پادشاہ شہیح نمودہ سخن بطول
 و پادشاہ را اجتماع آن گران گشتہ گفت عمدتہ الملک بہادر باز روز دیگر عرض خواہید نمود عمدتہ الملک گفت در سہ کلمہ است باید
 پادشاہ صبر کردہ بعد آئے باز اعادہ ہمان سخن نمود باز عمدتہ الملک ہمان جواب داد تا سہ بار ہمین ہتہنای الزام لعل آید خواہہ سرایان
 کہ اکثر تنگ حوصلہ و کج خلق سے باشند روز افزون خان ناظر کہ درین صفت از دیگران بیشتر و خدمت نظارت پادشاہ سے بند و بست
 اکثر ابواب دولت و حرم سرا سلطانی باد مفضول و غلام پیر آباد احمد پادشاہ بود و دلنگ گشتہ زیر زبان گفت اما این قسم کہ عمدتہ الملک
 ہم شنید کہ ہمین امر روز قصہ سیوہ زمان ہم سایہ را ہم با تمام باید رسانید عمدتہ الملک بر آشفقتہ گفت غلامان را چہ یاراکہ و گفتگے
 عمدتہ الملک سے دولت و اساطین سلطنت چنین جسارت نمایند اور در جواب گفت کہ اگر غلامیم غلام پادشاہیم غلام دیراں عمدتہ الملک
 با پادشاہ گفت کہ اگر این ناظر است غلام بدر بار نخواہد آمد پادشاہ استمالہ او نمودہ گفت خاطر شما عزیز است انچہ سر سے شما باشد
 ہمان قسم خواہد شد عمدتہ الملک عرض نمود کہ اگر خاطر غلام بندگان حضور منظور دارند خدمت نظارت غلام عنایت شود و غلام شخص
 لائقے از عرف خود بدین کار گمارد پادشاہ قبول نمود عمدتہ الملک آداب عنایت بجا آوردہ مرخص گشت و آگاہ خان خواہہ سر
 را کہ دار عمدتہ دیو اتخانہ اش بود تجویز نمودہ امیدوار این کار ساخت اما پادشاہ در تفکر افتادہ با ناظر روز افزون خان گفت کہ مرا از
 دست عمدتہ الملک در ہمین احوال زندگے دشوار بود بہر گاہ بند و بست نظارت ہم باختیار ایشان رود زندگے متعذر و من
 بطور مقیدان خواہم بود او گفت اگر مرض پادشاہ باشد تدارکش اشکابے تدارد پادشاہ گفت اگر سے تو اند شد و ز گناہ کرد
 کہ بعد رفتن بند و بست نظارت بدست ایشان باز ہیچ سے تو اند شد روز افزون خان در تلاش شخصے کہ قاتلش تو اند شد

افتادہ چین کسے راجستن آغاز ناد و یا متبنا سے خود گفت او برادر خود جو اسیر ناسے را کہ پیشتر ملازم عمدۃ الملک اور ست ناسے را بود
 و با زونگے جدا شدہ گاہ گاہے کشتن اور ابا برادر خود بطور سیرل میگفت تجویز نمودہ زو پر سید او بمبالتہ تمام قبول نمود ہر راہ
 برادر نزد ناظر آمدہ با برام تمہد کرد ناظر اور اور بندہ لبست نظارت گذار شدہ ماسر ساخت کہ سیر گاہ عمدۃ الملک داخل دروازہ
 دیوان خلصن شود کار اور ابا تمام رساند آن بد بخت کمر خود بر این کار محکم لبتہ منتظر فرصت در کین نشست روز چیمبت سوم
 تری ہجرت سال مذکور اول صبح عمدۃ الملک خاصہ سیرک سہین کار با وجود آنکہ روز در بار نمود اگاہ خان را سہراہ خود گرفتہ نیابرد پندین
 خلعت نظارت در حضور آمد روز افزون خان آن کینہ در زشت سیر را بر در دیوان خاص منحنے از اغیار جا سے داد و سہین کہ عمدۃ الملک
 بخاطر جمع از طبقہ ملازمان خود بر آمدہ داخل در دیوان خاص شد آن سیدین پر کین از بس لشت عمدۃ الملک بر آمدہ چنان جد سہر
 بر تھی گاہ آن سید بگیناہ زد کہ بچو و آن ضربت بر حمت حق پیوست و مردہ بر زمین افتاد لغش آن مظلوم بر پاسے لگا او انگذہ در
 حویلیش آوردند و مردم جو کے سیرک ضبط اموال سہراہ لاشش آمدند سپاہیان ملازم سیرک لاشش مانع دفن لاش و بردن شیشی
 خانہ اش سیرک را پادشاہ تا ادا سے تنخواہ خود شدند ہا و سے علیخان برادر کلان عمدۃ الملک دارو تہ فیلخانہ شاسے و
 عبد الحمید خان دیوان خالصہ متن و سیرم خان و نعمت افند خان و اکثر امرا و امرا زادگان واقربا سے آن مرحوم کہ براسے
 تجنیز و تکفین و تعزیر و تسلیہ بازماندگان خانہ اش رفتہ بوہند بگیری ملازمانش آمدہ کسے مجال بر آمدن از انجا نہشت پادشاہ
 میخواست کہ ہمہ اموال وہاں اور ابرودہ تنخواہ ملازمانش ہم نہ ہد و حکم بقتل دراندن آہنا سے نمود لیکن نوکر سے پیشگان
 قبول کسے کردند آخر صفدر خبگ در میان آمد و سیرم بیخان بہادر رسید کسے بلال را فرستادہ طلب تنخواہ ملازمان او بندہ خود
 گرفتہ درخواست دفن لاش او نمود برین ماجرا چہار روز گذشتہ لاش آن مرحوم اندک تغیر سے و بوسے بہرسانیدہ بوہد ملازمان
 ناسپاس او پادشاہ حق ناشناس کار با بنجار سانیدہ آخر ادا سے تنخواہ پہ بیج اجناس و قرار یافت و ملازمان عمدۃ الملک
 مرید خان و سید بلال را ادا سے تنخواہ پیش خود رسد ہشتہ رضا بدین لاش دادند و ز چہارم در مقبرہ خلیل اختر خان
 مرحوم جد آن مظلوم متصل سیرک روح اختر خان جدش مدفون گشت اللهم الحقہ بآبائہ الصالحین سخنور سے تاریخ شہادت
 عمدۃ الملک غم عمدۃ تاریخ یافتہ آخر اجناس خانہ اش بفرودش آمدہ ز تنخواہ سپاہ و ملازمانش رسید و پادشاہ جو اسیر و اسلحہ
 اورا کہ بران عاشق بودہ تک یا قدر سے افزود قیمت آن ارخانہ خود دادہ گرفت و سیرک کارخانہ مذکور مال پنجاہ شصت
 لک روپیہ لک افزود بوہد و محصورین سپاہ کہ ناگاہ گرفتار بلا سے منت گشتہ بوہند بعض ازان مثل عبد الحمید خان وغیرہ
 بعد ہشت روز و کم و بیش ازان ایام سجیدہ ہا رہا سے یافتہ بدر رفتند ہا و سے علیخان و دیگر بعضے کسان بعد بیت و دور و زو ادا
 شدن تنخواہ دو سالہ ملازمان نجات یافتہ بنجانا سے خود آمدند و حویلی و جاگیر و املاک آن مرحوم خلیفہ دوران بزعم بعض زمان
 سیرک پادشاہ زمان بدختر خود دادہ سپرد محمد حق خان نجم الدولہ نمود

ذکر سوانح سال شصتم از مائت و دو ہجرت سیرک نبوی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ مطابق ہست سال اول

روز شنبہ نہم ربیع الاول سنہ مذکورہ نوروز شد و آخر ماہ رجب یا اول ماہ شعبان سال مذکور سیکھے خان مدد و المہام دارالاش
 و دیوان خالصہ کہ سیرک سے عبد الحمید خان شدہ بوہد بر حمت الہی پیوست بعد سوم ہجرتش لبتہ و یک بنیرہ اش خلعت
 نہم ہا چہ ما سے عنایت شد و بریک سیرک ارشد او لاش بوہد بالابتد خدمت و اہالات عنایت گوید و روز پنج شنبہ

ہفتدہم شعبان ذی القعدہ بہ محاسن خان و خلعت شش پارچہ عطا شد و در پنجشنبہ بیت و چارم در کپڑے خالصہ شستہ و سچا
بنو و روز چار شنبہ پنج شعبان اغرخان دروغہ گرزداران فوت نمود و غزہ رمضان مدفون گردید و خلعت ماتھے و خدمت
دا و نگلی گرزداران بہ ستور پد پسر او چاغرخان مرحمت شد و در شنبہ بیت و ہفتم ذی الحجہ ناصر خان صوبہ دار کابل را کہ از
دست احمد شاہ ابدالی گرنجیہ آمدہ بود بعد ملازمت خلعت شش پارچہ و شمشیر و قبیل با میدا نگہ چون نادر شاہ مردہ بہت شاید
کابل را با شستی و امانت و آشنائی افاغندہ انجا سفر سازد و رحمت شدہ

ذکر سوانح سال شصت و یکم از ماہ دو از دہم ہجری بموصلے امتد علیہ و آلہ وسلم

عمدہ سوانح این سال ورود احمد شاہ ابدالی درانی و واقعہ رحلت محمد شاہ بابر ہی است احمد شاہ ابدالی در ابتدا سہ سال مذکور
وارد گشتہ ہنگامہ ورود و و خبگ عود او و جلوس احمد شاہ بر تخت موروثی بالغزہ جہاد کے الاولیٰ امتداد یافت بنا برین سوانح
مذکورہ گذشتہ خامہ و قلع نگار کے گرد و منحنے مانند کہ این احمد ابدالی در اصل از ریسندہا کے اولوس افغان ابدالی
دار جملہ رعایا کے دار السلطنہ ہرات است بعد قہر و غلبہ شاہنشاہ زمان خود نادر شاہ افشار مقتید و اسیران پادشاہ کبکان میسر
گردیدہ از جملہ غلامان شاہ و بعد از ان مورد الطاف او گشتہ در سلک صحبت یسا و لان شاسے مسلک گردید و آخر بد رجہ
مینگیشتہ رسید چون نادر شاہ از مردم مقہد ایران و فرقہ اتراک آنجا بنا بر شہتشار عداوت جماعہ مذکورہ با خود مٹھن بنو
جماعہ افاغندہ و افواج توران را بعد مقہور و مغلوب فرمودن مورد الطاف خویش گردانیدہ اکثر کے ازین جماعہ را سالار لشکر
خود مقرر کردہ اقتدار عظیمی باینہا بخشیدہ بود بلکہ افاغندہ را زیادہ از جماعہ اتراک توران تاب و توان دادہ منظور نظر اشفاق و
عواطف و ہفت سجد کے کہ بعد مقتول شدلش اکثر کے از روسا فرقہ افاغندہ کے سلطنت نمودہ مدتنا بر بعض ممالک ایران
تسلط داشتند از ان جملہ بود آراد خان مالک سے ہزار سوار کہ دم اقتدار زو و آخر کریم خان زند با ب تیغ ابداد شعلہ اقبال اورا
فروتنانیدہ ملازم سرکار خود ساخت احمد ابدالی ہم از ان جملہ است اما او با عانت تھے خان آختہ کہ نادر شاہ ہم از او در دل حسنا
می گرفت در انقلاب قتل نادر شاہ مذکور از لشکر گرنجیہ بعضی ز رہا سے خزانہ ملہا سپ جلا کر را کہ مسکرتش می رفت در راہ تشریف
شد و بر رخے از اولوس خود بہر سانیدہ صاحب سکہ و خلیجہ گردید و ورود او بہند ہفت بار اتفاق افتاد و بتدریج اشارت شروع
درین اوق بزبان قلم سوانح رقم خواہد گذشت با بر اول در سلک ملازمان رکاب نادر شاہ سے او از سنہ خمسین و ماہ بعد الا
آمد و آغاز سال احد کے و خمسین در رکاب ظفر انتالشن معاودت نمودہ

ذکر داعیہ احمد شاہ ابدالی معروف بدّرانی بہ تسخیر ہندوستان و ورود او تا سر ہند و معاودت بکابل و قند ہا رت بقدیرات ایردمنان و مہیا شدن اسباب سلطنت او بعبایت خالق زمین آسمان

احمد ابدالی منظور نظر تربیت نادر شاہ سے گردیدہ اوقات بابر سے گزرا نید در سال شصتم از ماہ دو از دہم ہجری بموصلے
صلی امتد علیہ وسلم از شاہنشاہ رحمت گرفتہ جانہ خود آمد عند العاودہ بزیرارت آستانہ ملائیک آشیانہ امام الانس و الجن
ملطان ابو الحسن علی بن موسی الرضا علیا القیومہ و الثناء آمدہ بعد امتداد از ان جناب قد سے ماہ دو و اربع از ان آستان
در ویشے شاہ صابر نام را دید کہ خیمہ محقر کے مثل طفلان در جوار مزار فاضل الا نور بر پا کردہ بر سر او رفتہ است او و پر سپید

کہ در ریش این پویمہ وچہ باز سے طفلانہ است اور جواب گفت کہ تو نے احمد ابدالی کی گفت بگفت این یہ ہے کہ وقت مرگ بادشاہ سے غلطہ و تو دوران زمانہ بادشاہ سے شوسے احمد کی را از رفتا سے خود در انجا کہ گشت کہ ملازم درویش بود۔ اور ایہ خبر مذکورہ ناظر باشد ہر گاہ غلطہ وقت و تاریخش را ضبط نماید خود سچومت نادر شاہ شافت چون نادر شاہ گشتہ شد احمد مع قوم خود از کنگرہ نجات بمشہد مقدس منوسے رسید در انجا از رفیق خود ماجرا سے خیمہ پر سید او ظاہر کرد کہ فلان وقت و تاریخ آن خیمہ غلطہ احمد را صدق قول درویش تطبیق وقت غلطہ بن خیمہ کہ گشتہ نادر شاہ ظاہر گشتہ بسلطنت خود اسید و اگر گشتہ و قوم خود را فراہم آوردہ محمد تقی خان سیراز سے را کہ معروف باختہ و نادر شاہ ہم از او در دل حسابے بر سے داشت و در ایام مذکور دوران نواح بود یا خود متفق ساخت سبب لقب آختہ آنکہ نادر شاہ وقتی برا و غضب شدہ خایہ او کشیدہ بود و بساعت مختار بعد انقیاد قوم جیعہ سلطنت بر سر زور و زخمیصل صوبہ کابل را کہ ناصر خان صوبہ دار صوبہ مذکورہ با خود نزد در شاہ دیر محمد سعید نیز زرمحالات متعلقہ نور محمد خان لئی مرسلہ زکریا خان را بجا نجات بر و بچہ متصرف گشتہ و ہر دو کس را ہمراہ گرفتہ بر سر افغان قلزہ کہ از طرف نادر شاہ حاکم قندہار بود ماختہ اورا بکشت وقت ہار را متصرف گشتہ و تمامہ صابر درویش مذکور را نیز بساجت تمام ہمراہ خود گرفتہ این پشاہ صابر نوہ استاحلال خور غلبتہ مشہور کا با ستا او ہم درویشے بود و مقتدالیہ جماعہ تورانیہ القصدہ احمد ابدالی سے ناصر خان را بعد گرفتن خرابین تکلیف صوبہ دار سے۔ کابل بدستور عہد نادر شاہ نمود و خدمت دادہ خصمت فرمود و مشروط آنکہ بعد رسیدن کابل مبلغ پنج لکھ روپیہ عجاہ بفرستد۔ پنج سوار در اسے ابدالی ہمراہ داد و ناصر خان قبول نمودہ چون کابل رسید از افغانہ آنجا ظاہر کرد چون بناسے کار آنجا برفیغ و دفاعت او اسے مبلغ مذکور خارج از نقد و خود ظاہر نمود و ناصر خان گفت کہ اگر نوئے دمید چارہ بازخواست از بہت گنہ گنہ گفتند سے جنگیم ناصر خان گفت کہ حاجت من این نیست قسمہا کے غلطہ و شداد در میان آوردند ناصر خان سواران ابدالی را براند احمد شاہ ابدالی سے با ستماع این خبر تبارک و دید افغانہ کابل بانا صرخان بدعہ سے نمودہ کنارہ گرفتند ناصر خان ناچار از کابل بہ پیشاورد آمد و بعض دربار مستحکم ساخت افغانہ کابل بعد ورود ابدالی با او پیوستہ دلالت بہ تغیر پیشاورد نمودند احمد شاہ بہ پیشاورد و دید ناصر خان مع ناموس متحصن گشتہ بہ واقعہ پر وخت دوران زمانہ شاہ نواز خان پس زکریا خان برادر خود یکھے خان را از لاہور بدر کردہ خود روئیہ لاہور و ملتان دم از ہستمال زدہ بود و ادینہ بیگ خان کہ شیطانی در صورت انسان بود و فکر براندہ متن بنیاد دولت شاہ نواز خان افتادہ با و گفت کہ شما فقط فقیہ زادہ و وزیر نما لک قمر الدین خان بہادر اید و یکھے خان ہم و اما دو ہم ہمیشہ زادہ اوست و از دست شما گر نجات بحضور وزیر و پادشاہ رفتہ البتہ وزیر در بر ہم کار سے شما قصور سے نخواہد کرد و نخواہد گذشت کہ شما فارغ البال بودہ حکمرانی کنید صلاح آنکہ احمد ابدالی کے کہ درینولام از سلطنت سے زندہ او در سازید کہ اورفاقت شمار از معنات و تائیدات آسمانے خواہد شمر دشاہ نواز خان راہ مراسلات با ابدالی کے کشادہ نوشت کہ سلطنت از شما و وزارت از ما با شاہ ابدالی کے ہرگز گمان این قسم اسورند اشت سجدات شکر الہی نمودہ عہد نامہ محکم مشون بگو اسے رئیس اسے شکر خود نوشتہ معصوب معتد سے فرستاد بعد از ان ادینہ بیگ خان زنگی و دیگر ریختہ لعبر الدین خان وزیر نوشت کہ مرشد زادہ مسلک خود سے پیو وہ سخن فدویان اصنام سے کند و با احمد ابدالی کے راہ مراسلات کشادہ اگر از حضور تسلیم او شان شود ما را ہم مجال التماس میر سے تو اند شد قمر الدین خابن چار و ناچار خطہ بقلم خود در کمال تسلی نگاشت متضمن آنکہ از خاندان مانک احراسے گاسے نشدہ ز نماز کہ چنین ہر زادہ ہا نہائید و جیف کہ داعیہ اطاعت افغاسے فی ساول نمودہ اید با یہ کہ مر کہ مذکور را زدہ تمام حدود ہندوستان را

سفر نمایند که سزنج صوبه کابل و کشمیر و شمشاد لاهور و ملتان در عمل آن نور چشم خواهد بود و این جانب را همه جوه مهورت اندر او با
 نمودند و شاه نواز خان لور و خط خالو سے خود وزیر الممالک قمر الدین خان مغرور گشته عمده یک با احمد شاه نموده بودند نسایم نسایم
 و آوینہ بیگ خان از راه بدخا سے بر این نقض عهد بطور مشورہ تانیہ نمود تا صرخان کہ مستحسن گشته بمراقبت ابدی سے کوشید
 از قتلان ذخائر غلات بقلعت فوج عاجز گشته چاره در فرار دید گشته نام صرخان مگر بر جان شارسے بقتہ التماس نمود کہ یک روز پایداری
 سے توانم کرد شما مشب بدر روید بعد فاصد یک روز دو شب کسے بشمانی تواند رسید تا صرخان با معدود سے از قلعه برآید
 بجبال تباہ قدم در بادیکه فرار گشته و بختے یک روز و دو شب جنگید و مقتول گشت و ناموس نام صرخان در دست ابدی افتاد
 ابدی سے پاس خاندان ان ضیاعه کہ نترز بر دست خان نوہ علی مردان خان بود نموده مغرور دگر مگر مگدشت و آخر مرداد
 ما صرخان بلا پور رسید و مسجد سے فرود آمد شاه نواز خان خبر شن شنیدہ برآید نشانی در میان نمود کہ ہمین جا باشند اتفاق
 ابدی سے خواہیم جنگید تا صرخان قبول نکرده اظهار رفتن بجنور بادشاہ نمود و شاه نواز خان مرخص گشته خانسان نام صرخان را
 همراه بر دو جمیع کارخانجات امارت از خیام و افراس و انیال و لمبوسات و بادرسے خانہ و آبدار خانہ و غیرہ ہمہ باین شایستہ
 سرانجام داده مع چارک روپیہ نقد براسے ناصر خان فرستاد احمد ابدی سے خطے مستغنی طلب ایفا سے عهد گناشته از
 پشاور برآی شاه نواز خان فرستاد شاه نواز خان جواب صاف داد ہر چند ابدی سے در اخلاص و وفای نزدیک طرف نواز
 مدانی غیر از نواہی شقاق و تازق بر سخاست شاه صابر کہ معتقدالیہ ابدی سے و سپراد و سابق از متوطنین لاهور بود و تھا بلا پور آید
 در خانہ منقعی عبدالقادر فرود آمد شاه نواز خان خبر او شنیدہ آوینہ بیگ خان و راجہ کوڑا مل را فرستادہ استعلام نمود او گفت کہ مرا تعزیر
 یا شایانست اما حقوق این شہر کہ نشا و مولد من است و حقوق مردم این شہر و حکامش کہ با اینہا بسر بردہ ام برگردن است
 نیابین سے گویم کہ بد عهد سے پیش خالق و خالق مدوح و محمود نیست و تیغ شایان تیغ احمد ابدی سے برابر نہ کسی گفت چہ صاحب تیغ با از
 چوب است و تیغ او از آہن گفت نہ تیغ ہر دو از آہن است اما اقبال او در عروج است اقبال شایان اقبال او بر نئے آید آوینہ بیگ خان
 نزد شاه نواز خان آمدہ نقل اقوال پریشان او کرد و او را بجز نسبت نمود بہر صورت مصالحہ و آشتی در گرفت و فقیر مذکور جوالہ بختے
 شد تا نظر بندیش نگہدار احمد ابدی سے ناچار از پنے در نہضت نموده قائم لاهور کردید شاه نواز خان با فوج بسیار و سامان بے شمار
 در کمال اقتدار بیرون شہر متصل با باد سے محکم ساخته مورجا لہا قائم کرد و کجاہاں جرأت و جلاوت مستعد محاربت نشست ابدی سے ہم
 متصل رسیدہ لشکر آراست شاه نواز خان از درویشے شاہ کلے نام کہ در جبر و خلی داشت کسی را فرستادہ استعلام نمود کہ پایان
 این جنگ چہ خواهد بود او گفتہ فرستاد کہ امروز بر شما دشوار است اگر جنگ نشود بہتر و از فردا ظفر شمار است ہر قسم و ہر گاہ کہ بخواہید
 جنگید شاه نواز خان آوینہ بیگ خان و کوڑا مل دیوان خود را فرستادہ بسر داران لشکر مانعت کرد کہ امروز کسے بجز ابدی سے
 بیرون نہ رود اگر آہنا زور آرند از اندرون بشکر دافعہ باید نمود و بخاطر جمع بہ خیمہ و فرگاہ خود آسود تا وقت طعام رسیدہ بر دستر خان
 نشستہ طعام سے خورد و آوینہ بیگ خان و بعضی سرداران حاضر شریک طعام بودند کہ ناگمان آواز توپ سے سموع شد بعد اسے
 آواز توپ دیگر بعد استفسار معلوم شد کہ سواران ابدی سے نمودار شدہ بودند و در صدد سوار قزلباش ملازم سردار بیرون شکر رفتہ آہنا
 ساختہ آہنا برگشته بعد ساعتے سواران دیگر زیادہ تر از اول ہویا شدند آہنا نیز لشکر توپہارا ندند بعد یک ساعت سوار سے از
 از ہر ہسیان بختے آمدہ عرض نمود کہ کمک ما باید نمود شاه نواز خان متحیر شدہ پرسید خبر آوردند کہ ہمان سواران قزلباش بار دیگر ہم
 خود را بر آہنا زور آہنا کہ دو ہزار کس بودند بر اینہا تاختند قزلباشان سرکار کہ دو صد کس بودہ انتاب نیارہ گر سخت دستخفا

شکر سپاس نوکران سرکار توپ خانہ سرند اوند عالیان کہ دو ہزار کس بودہ اند در سپہ کمانا جلوریر خود را در شکر سا بنادہ شور بر سر تخت بنکشتہ
 شاہ نواز خان فرمود کہ ما ہم سوار سے شویم و آدینہ بیگ خان را گفت کہ بدو بخشے سیدہ ابدالیان پوا از شکر سپروان با یکر آدینہ بیگ خان
 انگشت قبول پر دید ما گد اشتہ رفت و بطرف دیگر تپاشا سے دریا استاد شاہ نواز خان حکم تباکید فرستاد اند کہ از چاسے خود جنیدہ
 باز استاد و شاہ نواز خان بر قیل خود سوار استادہ بہر دم تا کید سے نمود تا آنکہ شام شد بلکہ ساعے از شب گذشت و ابدالیان بر شتہ
 بجاسے خود رفتند اما آشوب کہ در آن کر برخاست و آدینہ بیگ خان روز روشن برگشتہ داخل شہر شد راہ فرار کشا یافتہ اکثر شے
 راہ خاناسے خود گرفتند و سرد سپہ ہم گد اشتہ سے رفتند شاہ نواز خان برگشتہ بسر پرده ہاسے خود رسیدہ خواست کہ از قیل خود
 آید شوہر عمہ اش کہ در خواستے حوضہ قیل سوار بود مہانہ نمود کہ در حصار شہر شتہ باید جنگید شاہ نواز خان قبول نکردہ سے گفت
 این وقت در خیمہ فرود سے آیم و فرد اتد ارک امر وز سے نمایم ناصح بد بخت مہانہ را از حد بدر بردہ نگذاشت کہ در خیمہ ما فرود آید
 ہمین کہ قیل سوار شاہ نواز خان از در خیمہ پامشیر گد اشتہ مردم لشکر حل بر فرار او نمودہ تورانیان ہمک بجرام دست لغارت کشاؤ
 در خیمہ شاہ نواز خان در آمدہ اسباب رکاب ہمہ را غارت نمودند شاہ نواز خان حیران قدرت کردگار گشتہ نازل دو لٹخانہ خود کردید
 سرداران شکر بعض حاضر گشتہ بنا سے ملاقات و معالیمہ سگذاشتند کہ بخشے آمد شاہ نواز خان احوال شاہ صابر پرسید
 او عرض کرد کہ در غلو ہنگامیہ و از دام فقیر را کشتیم شاہ نواز خان بر اشفتہ سنگ فرش برداشتہ بر سینہ او زد و گفت کہ الحال رو
 ملاقات ہم نہ اندنا چار کیسے ہاسے اشرفی بر فقا سے معتمد و مند و توجہ جواہر گران بہا بعضے خواہہ سرایان دادہ لا علاج راہ فرار
 گرفت و بدون غلبہ خصم شکست بر شکر افتادہ فتح و ظفر نویسی ابالی گردید صبح ابدالیان در شہر درآمدہ دقیقہ از نوب غارت فرو
 نگذاشتند آدینہ بیگ خان ہم وقت شب مع اسباب با منے در رفت و شاہ نواز خان از دست تورانیان ملازم خود اذیتا کشیدہ
 در راہ بوزیر رسید و وزیر در البشاہ جہان آباد مرض فرمود احمرا ابدالی لے لجا این تسخیر ہاسے متواسے چون سبے خبر لے مردم ہند
 و نفاق امر اسے ایجاد سستی پادشاہ در رکاب نادشاہ برای العین مشاہدہ نمودہ بود قاصد تسخیر شاہ جہان آباد گشتہ اشد اسنے
 احد سے وسنین و ما لے عبدالق از بلدہ لاہور سغ تھے خان آختہ کہ سالار فوج قزلباش بود و سے توجہ کیوسے شاہ جہان آباد آورد
 محمد شاہ ادراک این خبر نمودہ سپر خود احمد شاہ را با سا فرج ملازم سرکار شاسے و توپ خانہ با وزیر الممالک اعتماد الدولہ قمر الدین خان
 و ابو المنصور خان بہادر صفدر خبگ و راجہ ایشر سے سنگ سواتے سپر راجہ جے سنگ و دیگر راجہ ہاسے صوبہ اجمیر از را شور و غیر
 با فوج عظیم ہذا فتنہ او ما مور نمود و بتاریخ ہجیر ہم محرم الحرام سنہ یکہزار و یکصد و شصت یک ہجرے صفدر خبگ و ذوالفقار خبگ
 شیر خبگ و معین الملک غیرہ سپران قمر الدین خان وزیر و دیگر امر اسے نامدار رار لے از روز بر آمدہ بعباسے فتح بیج شمول
 عواطف فرمودہ حضرت نمودند و غم گھرے روز بر آمدہ وزیر الممالک اعتماد الدولہ قمر الدین خان را پادشاہ بدست خود فتح بیج سپر
 و طرہ باد لے از سرد شار خود بر آوردہ بر سرد ستار وزیر گد اشتہ بخبگ ابدالی مرض ساخت و ذوالفقار خبگ سادات خان
 را بعباسے خدمت بخشے گرسے سوم از انتقال عمدتہ الملک سرافراز سے دادہ با تالیقے شاہنژادہ مقرر فرمود و بخبگ سے
 چارم از تغیر سادات خان محمد سخی خان و خطاب نجم الدولہ مرحمت شد شاہنژادہ با فوج مذکور از سہرند گذشتہ کنار دریا سے
 شایع بر معبر ما چھے واثرہ رسید و پادشاہ ابدالی با فوج ہما سے خود کہ بہ چیز معتبر زیادہ از ششس ہفت ہزار سوار نمود
 اثر راہ بود ہیانہ بالا بالا محل سہرند گردیدہ سیزدہم ربیع الاول سنہ مذکورہ شہر سہرند را تاراج و بہر کہ دست بہیران برد
 اورا مقبول ساخت شاہنژادہ خبر وصول ابدالی بشہر مرقوم شنیدہ عنان توجہ کیوسے او منعطف کرد و آیندہ مقابل ابدالی

رسیدہ بقنا بقہ مستقر ہند کہ برآمدن از غلڈہ فوج ولایت خارج از معدو و خود دیدہ شکر و مورچال کہ قلعہ سفیریت کرد لشکر فوجی از آن
 حفر خندق نمودہ عساکر مغرہ خود را در پناہ حصار گرفت و از پانزدہم بیس الاول تا بیست و ہشتم ماہ مذکور آن لشکر قتال و در اشتعال بود
 و قد رسے از اراہاسے بعض اجناس و بعضے از اراہہ بانہا و توپہا کہ از لشکر وزیر و شاہنژادہ عقب ماندہ بود بدست ابداسے افتادہ
 اور سرمانہ خنگ با حصار و شکر شیر آمد گولہا و بانہا میزد و با وجود کثرت عظیم لشکر ہند و ستان محصور قزلباش و افغان بود بیست و دوم
 شہر مرتوم اعتماد الدولہ وقت چاشت نماز در خیمہ خود خواندہ بر معصلے بود کہ گولہ توپ از لشکر ابدالی چون اچلش رسیدہ کار او تمام شد
 و راجہ ایسے سنگ و غیر او را جہاسے دیگر کہ بیست سے ہزار کس بودہ انداز کشتہ شدن و وزیر دست از استقلال برداشتہ پای فرار در
 بادئیہ و نظر از گذشتہ راہ وطن خود گرفتہ صفدر جنگ و معین الملک سپہر وزیر مع شاہنژادہ با وجود وورخہ بزرگ مذکور پایدار کا
 نمودہ جنگہاسے مردانہ سے نمودند روزیکہ بیست و ہشتم ماہ بود احمد شاہ ابداسے با تبعیت خود از دو حام نمودہ بہر مورچال و وزیر
 یورش آورد معین الملک پای ثبات افشردہ داد دلا و سے و بہا رسے داد و جانش خان و اکثر سرداران تورانیہ پیاس
 حقوق و میریہ جان نثار سے نمودند و مردم بسیار سے از لشکر بان وزیر طعمہ شمشیر زندگان خوشخوارہ ریگہ تا گردیدند و صد با ست
 خنگ بنا بر اتصال شاہنژادہ با معین الملک بر فقا سے احمد شاہ ہم ہریت کردہ قریب بود کہ حشیم بنم شیمی با فوج سہر سید
 صفدر خنگ بمشاہدہ این وال فوج کیمک شاہنژادہ فرستادہ خود جمع منعلیہ را پایادہ با ساخت و رکھلکہ ہاسے جلو سے و خزانہ
 و بانہاسے جنگے را پیش انداختہ در میان معین الملک و ابداسے حاصل آمد و خنگ عظیم در پیوست چون ہج ابداسے صد خنگ
 معین الملک از دست بہادران تورانیان دہمراہیان شاہنژادہ کشیدہ بود کہ ناگمان صفدر جنگ مع فوج گران بالوں و توپخانہ
 و بان آتش باران بر سر آہنا رسید و ہمدین ضمن آتش بارانہ پاسے بان کہ بدست ابداسے در سر شاہ آمدہ ہراہ فوج بود وزیر
 در گرفت و ہزاران بان خود نیز در لشکرش منتشر گشتہ و ستیخیز قیامت برانگیخت و اکثر ہراہیان ابداسے را بر خاک سیدان خستہ سر
 و پیکر ریخت انتظام فوجش ارحم پاشیدہ شکست بر لشکرش افتاد و ما چار پشت بمعرکہ کارزار دادہ راہ او بار پیش گرفت و فتح و غفر
 نصیب اولیاسے دولت پادشاہ ہندوستان گردید اما شاہ در اسے وقتے خان آختہ پایدار ہیا نمودہ مقابل فوج ہند تا شام قائم
 ماند و ہنگام شب بعض پنیا مہا کہ بالفعل فقیر متذکر آن نیست بصفدر خنگ دادہ صبح طبل جلیل فواختہ و اعلام مراجعت بسو کے
 کابل و قند ہار بر افراخت محمد شاہ باستماع خبر طغرو جان فشاہے اعتماد الدولہ و ترددات نمایان صفدر جنگ و معین الملک و منتسبان
 اعتماد الدولہ شادمان گردیدہ در عین حیات خود کہ شروع بیماریش بود کہ صوبہ دار لاکھنؤ و ملتان بمعین الملک بخشید و صفدر جنگ را
 مع شاہنژادہ و جمیع امراسے متعین طلب حضور نمود شاہنژادہ معین الملک را از طرف پدر خود خلعت و اسناد و سرسلہ دادہ بطرف
 لاہور مرخص ساخت و فوج مع صفدر جنگ بسو کے شاہجان آباد اعلام معاودت بر افراخت چون مرض محمد شاہ مجید مہشتاد
 سے یافتہ و آثار و دیا ہر کشتہ مرگ خود مشاہدہ سے نمود شقہ ہاسے طلب بہر کہ صفدر جنگ و سپہر خود متذکر متذکر ستاد اینہا
 باستعمال نمازم آستانہ جاہ و جلال بودند کہ ناگاہ متعل در نواح پاسے پت خبر رحلت محمد شاہ قرع باب اساع اینہا گردید و محمد شاہ
 بست و ہفتم ربیع الآخر شروع سال سے و یکم جلوس خود کہ مطابق است با سال احد کے و ستین و ماہ بعد الالفت رحلت نمودہ
 اما بشورہ جاوید خان و سق خان و غیر ہا ارکان حاضر سلطنت و ملکہ زمانہ سے مردان او مستور و چہرہ روز سے لاش و ہم مثل جبہ
 عمدہ الملک بمقتضاسے حدیث شریف کما تدین تدان از دفن محروم ماند بعد تحقیق قبر و تقدیم مراسم تعزیت کہ شاہنژادہ و مرگ ہج
 شخصے لعل آوردہ انفرایع یافت صفدر جنگ براسے شاہنژادہ چتر سے آراستہ و در ساعت مختار بر سرش بگردانیدہ و تمینیت

سلطنت نوآوردہ ہمعنان نصرت و اقبال و رسوا دار الحکومت شاہ جهان آباد رسید و احمد شاہ غزہ جہاد کے الاوغلی زور شنبہ سال
 مذکور در بیان شالہ دار سپہ مجبور جمیع ارکان دولت و اعیان مملکت سریر آراستہ سلطنت بنید و ستان گردید بخش محمد
 را بعد قریب و منزل شاہزادہ بہ تجمل بر آوردہ و جمیع امر کا فخر شایستہ نمودہ و در فرما شاہ نظام الدین متصل بقبر مادرش کہ در
 حین حیات بر آنے خود تجویز نمودہ قبر کے آراستہ بود و قفس گردن احمد شاہ ہفتم جہاد کے الاوغلی شالہ دار بسواد کے
 تخت روان بعد ضرور دو ساعت از روز یکشنبہ داخل قلعہ شاہ جهان آباد شد و روز جمعہ دوازدهم بسجد جامع رفتہ خطبہ نیام خود پیشید
 و روز جمعہ سوم جہاد کے الاوغلی مرگنے خان مرحوم و روز پنجشنبہ شانزدہم ماہ مذکور مرید خان مرحوم برست الہی و اصل شہد وزین ایام
 فقیر گرفتار انکار و تشویشات بنا بر سانچہ شمشیر غلے فرکشتہ شدن ہیبت جنگ کہ در نواح نماز کے پور شیند و برابرے استخارہ بنا
 رسیدہ از انجا مازم خدمت والد گشت و بقصبہ بریلے کہ دار الحکومت آن مرحوم و آن جناب از طرف خان فیروز جنگ خلف آصف
 حاکم جمیع پرگنہ ہائے چکلہ مذکورہ و بد او ن و شاہ جهان پور وغیرہ بود رسیدہ اوقات گئے گذرانید ناگمان حادثہ عظیمہ در انجا ہم
 روی دادہ و دستگار کے ازان بلیہ میسر آمد و ذکرش از مسطور آئیدہ ظور سے یاد ہے * * * * *

ذکر گنجین علی محمد خان روہیلہ از سرسند و رسیدن بہ بریلے و تک بچرا سے سپاہ
 والد مرحوم و دستگار کے ازان بٹلا کے ناگمان بو فادار سے و جو انمروقی قطب الدین محمد خان

والد مغفور چنانچہ مذکور شد حاکم سکندریہ پاس عنایات مفدر جنگ بود کہ سبہ مرض گشتہ لعظیم آباد رسید و بلازمت خیاب
 والدہ معظہ و اعتماد و خال و دیگر تراستیان خانوادہ مہابت جنگ قاصد ہیبت جنگ خوشنود و بادتر خال خود کہ مشوب
 بود کتھد اگشت و در جنگ مصطفی خان رفیق بزرگان بودہ حسب المعقد و خدمت گزار بریا بتقدیم رسانید و والد مرحوم را با مفدر جنگ
 بعد سائے صحبت تا چاق گشتہ از کار چکلہ سکندریہ استغفا نمود چون پادشاہ مغفرت پناہ محمد شاہ تبرغیب مفدر جنگ و محمد ملک
 نواح مراد آباد و سنہیل و بریلے وغیرہ را از دست سے محمد روہیلہ انتزاع نمودہ اورا مغلوب و حوالہ اعتماد الدولہ چنانچہ گذشت
 فرمود و آن ممالک در جاگیر و التماس سے ہر کسے کہ بود بدست شان آمدہ در رتق و فتق آنجا ہاتھا شدند محالات بریلے وغیرہ
 کہ جاگیر آصف جاہ بود و از دستے بنا بر تعلق روہیلہ بند و بست آنجا خاطر خواہ خان فیروز جنگ مہین پور آصف جاہ صاحب سپرد
 محالات مذکور میسر نمی شد بنا بر انتظام آنجا کہ با وجود رفتن علی محمد خان بسہ ہند ہزاران افغانہ در انجا موجود و ریشہ ہائے خود
 دو انیدہ زمین دار آنجا شدہ بودند و از عمدہ بند و بست آنجا ہر کسے را بر آمدن متعذر بود و والد مرحوم را فیروز جنگ برای حکومت
 آنجا تجویز نمودہ بر فاقبت خود خواست و خاصان خود فرستادہ ایشان را طلب و ہشت و بکار بریلے و ہفتدہ محال توابع آن برگزیدہ
 اسباب مناسب ہمراہ داد و والد مرحوم بعد و در در انجا رفتا کے و ملازم بسیار فراہم آورد و در انتظام آنجا کوشیدہ سفر خست
 عبدالقیاد اکثر افغانہ آنجا را مثل سردار جان ساکن بریلے و منگل خان مالک تلہ و پیر احمد کہ روہیلہ از اولاد شیخ عبدالقادر گیلانی
 پیر زادہ افغانہ بود ملازم خود ساختہ و این پیر احمد با یک ہزار و ہفتصد کس ملازم بود و دیگر ہر دو سردار مذکور نیز قریب بدو ہزار
 کس ہمراہ داشتند و ازان وقت قطب الدین محمد خان بہادر بر پیر زادہ فرید الدین خان از احاد عظیمہ احمد خان کہ حاکم مراد آباد
 علی محمد خان اول ملازم سرکارش بود و قلعہ چاہٹ سکونت منیدہ با والد مرحوم منازعت آنما زنادا تا خزانہ و رہقا کم داشت والد
 مواعظ و اندیشہ گزینہ نصیحت نمود و سو سے نہ بخشید بضرورت قاصد تنبیہ ارشد رہقا سے جدید قطب الدین محمد خان بہادر

خود بنی هبت تشیع ممتاز و در نام آوریم اسراف از زند و خالواد که اینها از جمله متعصبان بلکه بیغضان و اهل البیت علیهم السلام بود و در
قطب الدین محمد خان صاحبزاده آن دیار بود و بسبب تقرب والد مرجع معاملات گشت ازین سبب زیاد تر سیرزاد و کوه کوه تر خیر
گردیده تارک زناقت والد و تا صد فتنه انگیز شد و افغانه اطراف که اکثر رایا و بعضی نوکرش پیشه بوده اند امثال فرمان
اورا سعادت شمرده بر سر او گرد آمدند و والد ناچار به اقع و گوشمال او برآمد قطب الدین محمد خان مقدمه همیشه گردیده پیش خیرام
عساکر بود هنگام مقابل و مقاتله سیر احمد فوج را دو حصه کرده یک حصه را با بهادران آزموده مقابل قطب الدین محمد خان گذشت
و خود مع میدان و در بعض زمین آنجا مزایع نیشکر بود و در کین والد استاد قطب الدین محمد خان
مع سیرانیان پیاده پاگشته و نبد و قها و دست گرفته در میان فوج مقابل درآمد و داد مردس و مردانگی داده و مقام شمشیر
نبد و قی می زد میگونی که در عین کار از سیکه رانشانه خود ساخته نبد و قی بر سینه گذشته است که دیگر شمشیر کشیده از پهلوی
رسید و بانگ زد که قطب الدین محمد خان از من بگیر و خان بهادر نشانه سابق را گدشته همین رانشانه ساخت و گفت بگیر و زد
و افکنده با من هوشیار سنجید و دشمنان را بر خاک خون غلطانیده صفت مقابل را شکافت و مخالفان را از پیش رو
بر داشته شکست فاش داد چون در کت تا زینگی دور تر شده بود سیرزاده مع میدان خود که در کین والد استاد بود و والد
با سعد و کتنها دیده ناگهان نمایان گشت و اسپه خور اعمان داد اکثر سیرانیان و والد مرحوم را پاسه ثبات لغزیده عاقرار
اختیار آمد و والد از فرط حمیت و جلالت پاز حوضه فیل سوار سیران کرده داعیه جستن بر زمین میدان فرمود پس
قطب الدین محمد خان که در سن دون تکلیف و همراه والد بربیک عمارسے بنا بر پاس خاطر پیش سوار بود و والد را از جلد سے
ممانعت نموده معروض داشت که تا زنده باشم خاوندان را چنین جبارت نمی باید یعنی از رقاسے او واقرباسے والد و مخلصان
آن جناب و مستبانی رکاب از اسپه خور و داد با دشمنان در آویختند و بر سر سیر سیر خونی اعدا را با خاک مچ کرد و متعجبند
خیره سر سے دشمنان اندکے فرو شد اما سیر احمد رو سبیل بهان قسم در سماجت و ابرام بود درین ضمن قطب الدین محمد خان خبر
یافته متوجه این طرف شد سیرزاده بر ملک او چون مستشعر گشت و ضرب دست بهادران خصم افکن رکاب و الدیم خورده بود تا با
مقاومت نیارده غائب خاسر برگشت و نسیم نصرت ایند سے بر پرچم علم والد درید و فوج و فیروز سے اختصاص یافت بعد
چند سے بازان مدبر شورش نموده گوشمال یافت و جمیع افغانه سر حساب گشته سیریک بسورخ زاویه خود خرید و والد قطب الدین
محمد خان در قفا و پرادران واقربا بکام و آرام سے گذرانید تا آنکه در بهین سال احد سے دستین و ما له بعد الالف فقیر بشوق
تقبیل قدم والد قبیل از سنوح واقعه شمشیر خانی و عشره اخیر محرم از عظیم آباد کوچیده و اواخر صفر یا اوائل بیج الاول به سیریک
رسید و شرف اندوز سعادت قدسوس گشت درین ایام شاهزاده حسب الامر پدر با اتفاق وزیر و صفدر خجک چنانچه گذشت
بنجگ احد ابداسے رفته ظفر یافت و سله محمد خان رو سبیل از سر سبند که با مرو زیر حاکم آنجا بود فرصت یافته مع سچل سیران و نفر
افغان و رو سبیل از راه سهارین پور پوریه و کتپوریه عبور چنانچه نموده عازم ضلع مراد آباد و بر سبیل و غیره ملک قدیم خود گردید و مراد آباد
و غیره را مسخر کرده و فوجداران خود نشاندید و عبور گنگا نمود فوج ملازم والد که اکثر افغانه سکنه آنجا و اقارب علی محمد خان شایر و صلته
که با سیریک داشت بودند خیر قرب موکب او شنیده بیکبار سگے برگردید و بیوت اقامت والد را که در قلعه بر سبیل بود بهانه گرفتن
تجزیه محصور نموده داعیه تک سخراسے معمر کرد که قطب الدین محمد خان با دوسه صد کس و صد و دسے از رقاسے ویرینه والد که
سند و ستان زریان شاه جان آباد و بعضی از اقارب بوده اند رفیق ماند چون سله محمد خان بدو رو سبیل بریلی رسید